

Henki & elämä

Synnytys on tiukka paikka

Jyväskylän
seurakunnan
lehti

6.10.2017 ■ numero 15

Elli ja
kirjan
lumo

► sivu 3

Luther
sivisti
Suomen

► sivu 6–7

Suru
piirtyi
valokuvaan

► sivu 16

Pääkirjoitus

Viimeinen kuva

Äiti tässä vähän rapsuttaa kukkapenkkiä. Äiti ei näytä kovin iloiselta, mutta haravan kanssa poseeraamisen pää-tarkoituks onkin viestiä, että äiti on aika tomera. Äidillä on vanha perintöanorakki päällä – äiti on siis rento, arvostaa juuriaan, eikä pidä ulkokultaisesta hienostelusta.

Toisessa kuvassa äiti on sisätiloissa. Hänellä ei tässäkään ole meikkiä, eikä kampaukseen ole uhrattu aikaa. Hän on pukeutunut piukeaan mustaan paitaan ja mustiin housuihin. Rumat ne vaatteilla koreilee -linja jatkuu. Äiti näyttää tässäkin ehdottomasti enemmän vakavalta kuin iloiselta.

Kolmannessa kuvassa äiti pötköttää sängyllä. Yöpaidasaan, vakavana ja väsyneenä. Kuvan asetelman ja pukeutumisen viestiä ei ole enää jaksanut miettiä. Pääasia, että äiti on ikuistettu valokuvaan.

Kaikissa kuvissa äiti on viimeisillään raskaana. Kuvien äiti olen minä. Olen vaatimalla vaatinut, että minusta otetaan kuva ennen jokaista synnytystä. Jos vaikka kuolen synnytyksessä. Syntyvälle lapselle pitää jäädä muisto siitä, miltä äiti viime metreillä nähti.

Synnytyspelko – kuten muukaan pelko – ei ole järjellä kumottavissa. Pelko on tunne, joka juontaa jostain, ja tunne on aina tosi. Joillakin synnytyspelko on kontrollin menettämisen pelkoa, joillakin sitä, että lapselle sattuu jotain. Omalla kohdallani pelko se on ollut yksiselitteistä kuoleman pelkoa.

Synnytys on luonnollinen asia. Sen hokeminen ei pelokasta synnyttäjää auta. Kipulääkitystä paheksuvat kansasisaret eivät omassa luomuhuumassaan käsitä, että se mikä sopii yhdelle, ei sovi toiselle. Jokaisella on historiansa, kasvunsa ja vahvuutensa, joiden voimin synnytyssalissa ponnistetaan. Tai ollaan ponnistamatta. Keisarinleikkaukseen syystä tai toisesta päätyminen ei kerro äidin valmiuksista kasvattajana tuon taivaallista.

Kun tähän lehteen ryhdyttiin etsimään synnytykselostaan kertovaa äitiä, ei päästy helpolla. Synnytyspelko on edelleen tabu, asia, josta mieluummin vaietaan kuin avaudutaan. Siitä huolimatta, että lähes jokainen äiti kokee eriasteista jännitystä tai pelkoa synnytyksestä. Pelko ei hälvne, ellei asiasta saa edes puhua.

Marjo Rönkvist
päätoimittaja

Henki & elämä

Kannessa: Monet pelkäävät synnytystä, mutta eivät uskalla puhua siitä. Raskauspelosta kärsinyt Katja Vuori toivoisi aiheesta avoimempaa keskustelua.

Kuva: Sami Saarenpää

Tapetilla

Pimeääkin pimeämpi televisio

HEIKKI IMPIÖ teksti
PIXABAY kuva

Jos et etukäteen tiedä, mitä televisiosta tulee, aparaatin käynnistäminen on suorastaan pelottava hetki. Mikäli vahinko on jo ehtinyt tapahtua, kanavan vaihto ei yleensä auta. Kanavilla surffaillessasi olet jo saattanut nähdä sellaista, mitä et olisi missään tapauksessa halunnut nähdä.

Televisiota käynnistettäessä pitäisikin ensin tulla näytönkokoinen varoitus: Oletko aivan varma? Jos vastaat myöntävästi, seuraavaksi näkyviin tulisi ohjelman nimi: Tällä hetkellä on menossa ohjelma x, haluatko todella aloittaa katselun. Näin tarjoutuisi kunniallinen peräänantymismahdollisuus ilman myötähäpeän kokemusta. Toki pelkät ohjelmien nimetkin saattavat aiheuttaa epätoivottuja tunteuksia.

Yleensä tarjolla on tosi-tv:tä, sketsiviihettä, kokkaus-, sisustus- ja tuunausohjelmia sekä kaikenkarvaisia selviytymis- ja pudotus-

Tuttu näky nykyään, televisio pimeänä.

pelejä. Näistä rakennusaineistahan valtaosa ohjelmista on tehty, ja halvalla. Monet ajattelevat, että suoratoistopalvelut ovat vastaus ongelmiin. Ei ole, tiedän kokemuksesta.

Siinä vaiheessa, kun olet katsonut Netflixistä kaikki ne sarjat ja elokuvat, jotka ylipäättään kiinnostavat, ymmärtänet mitä tarkoitan. Sitä paitsi rimakaan ei ole ihan niin korkealla kuin aiemmin. Viimeisen niitin tarjoavat ne illat, kun et enää

löydä mitään tai etsintään kuluu enemmän aikaa, kuin mitä menisi itse löydöksen tuijottamiseen.

Viime vuonna stressi äityi niin pahaksi, että jouduin miettimään kokonaisvaltaista ratkaisua ongelmaan. Löysin sen ja kokemukseni ovat olleet sen verran hyviä, että uskallan suositella kaikille.

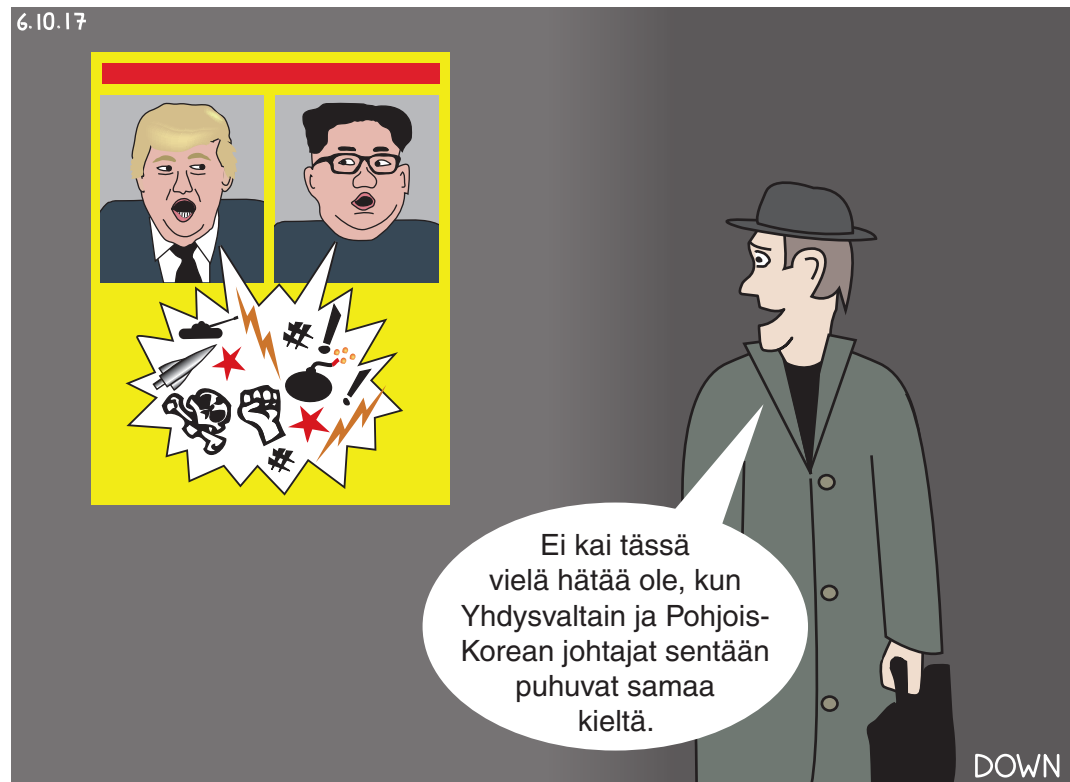
Tartu kirjaan. Niitä löytyy kirjastosta pilvin pimein. Elämä hymyilee taas ja aurinko paistaa.

Elina Salojärven tapahtumatärpät

- 1 Raamattunäyttely 30.10.–5.11. Säänätsalon srk-kodilla. Hieno idea! Heti tuli mieleen vinkata ystäväneni tästä. Hän voisi viedä itse kuvittamansa ja askartelemansa Bible journaling-raamattunsa näyttelyyn.
- 2 Jaakko Ryhäsen ja Seppo Hovin konsertti 15.10. klo 15 Taulumäen kirkossa syöpäsairaiden ja heidän läheistensä tukemiseen. Syöpä on koskettanut monia läheisiäni ja tuttuani. Tärkeä tukikonsertti!
- 3 Hiljaisuuden ilta 11.10. ja 18.10. klo 18 Kuokkalan kirkossa. Tässä olisi yrittäjälle hyvä hetki hiljentymiseen. Näin ennen joulua on usein liikaa kiireen imua. 45 minuuttia olisi myös sopiva aika ensikertalaiselle.

Mihin tapahtumaan sinä tulisit? Valitse omasi sivuilta 12–15. Elina Salojärven haastattelu sivulla 3.

Down

Ajassa

Ellin kirjan kirjakauppias Elina Salojärvi ei osaa kuvitella elämää ilman kirjallisuutta. – Kirjat ovat suuri rikkaus, hän sanoo.

Kristillinen kirja on säilyttämisen arvoinen

Kirjakauppias Elina Salojärvi palasi sukunsa juurille Ellin kirjan myötä. Kilpailu ihmisten ajankäytöstä haastaa myös kristillisiä kustantajia ja kirjakauppoja.

SIRPA KOIVISTO teksti
NIKO KUHA kuva

Mistä idea kristilliseen kirja-kauppaan?

Edellisten yrittäjien myydessä kirjakaupan minulle tuli mahdollisuus jatkaa toimintaa. Ajoituskin sopi itselleni hyvin, oli halua ja aikaa tarttua uusiin haasteisiin.

Oletko aina halunnut kirjakaupiaaksi vai ajautunut alalle?

Kai voi sanoa, että olen syntynyt kirja-alalle. Isovanhempani ja isäni ovat luotsanneet monen tuntemaa perheyrittystä Gummerusta. Koin tulevani sukuni juurille Kaupakadun liikkeeseen.

Ellin kirjasta näkyy vanhan Gummeruksen kirjakaupan kivijalkaan. Muistan jo pikkutyttönä pyytäneeni töitä Gummeruksen kirjakaupasta, ja sain luvan pyyhkiä postikorteista pyyhekumilla vanhoja hintoja pois varaston sopukoissa. Äitini perustama edullisia kirjoja myyvä Kilokirja oli myös useana kesänä ja jouluna työpaikani koulu- ja opiskeluaikoina. Veljeni perusti edullisten kirjojen Kirjatorin-ketjun. Siellä työskentelin

kyymenisen vuotta osto- ja johtotehtävissä.

Mikä yrittäjänä toimimisessa on parasta?

Parasta on, että saan käyttää kokemustani ja idearikkauttani tässä työssä. Huomaan, että sytyn myös haasteellisuudesta ja sesonkien vaihtelevuudesta.

Kuinka hyvin kristilliset kirjat myyvät?

Kilpailu ihmisten ajankäytöstä haastaa myös kristillisiä kustantajia sekä kirjakauppiaita, mutta en usko olevamme poikkeus muusta kirja-alasta. Toivon kuitenkin, että laadukasta kirjankustantamista tekevät kristilliset kustantajat voisivat säilyttää toimintansa Suomessa ja sitä kautta olla mukana mediakasvatus- ja sisälähetystyössä. Sitä voi tukea omalta osaltaan ostamalla kristillisen kirjan. Mielestäni kristillinen kirja on säilyttämisen arvoinen, ja sen eteen teen omalta osaltani työtä.

Paras sesonki vuodessa?

Olen sanonut hiukan leikkillisesti, että ilman joulua ei olisi kirjakauppo-

ja. Taitaa olla niin, että moni muukin kauppa ja työpaikka katoaisi ilman kristikunnan suurta juhlaa.

Mitä Ellin kirjasta ostetaan eniten?

Kirjoja myydään edelleen euro-määräisesti eniten.

Kuinka kovaa kilpailu on?

Kirja-ala kilpailee ihmisten ajankäytöstä. Sosiaalinen media, internet, älykännykät vievät runsaasti ihmisten ajasta – toisin kuin ennen. Myös lehdet kipuilevat varmasti saman asian kanssa. Nettios-taminen tuo myös omat haasteensa. Ostamalla kirjajalkakaupoista ne pystyvät säilymään katukuvassa ja työllistävät paikallisia ihmisiä.

Kuinka tärkeää muu oheismyynti on?

Oheismyynti on tullut yhä tärkeämmäksi kirjakaupoissa, lähes elintärkeää.

Pitääkö paperinen kirja vielä pintansa?

Uskon, että pitää. Katsotaan sitten muuttaako nuorempi sukupolvi suuntaa tulevaisuudessa. Matkoil-

lahan e-kirja on kätevä, tosin itse suosin pökkareita. Paperikirjalla on todella hyvä etu e-kirjaan nähden. Sen parissa silmät lepäivät toisin kuin tietolaitteiden valossa. Paperikirja onkin paras iltaisin. Kirjojen lukeminen on myös aivoille ja muistillemme terveellistä, koska niissä on juonteeseen sisältävää pitkä tekstiä, eikä vain lyhyitä otsikoita tai koosteita.

Pökkari vai kovakantinen?

Lahjakirjoihin kovakantisuus tuo usein arvokkuutta. Uusintapainoksia tehdään pökkaripainoksina, jotka ovat myös edullisempia. Itselleni käy kaikki.

Ellin kirjassa pullakahvitellaan nettisivujen mukaan aina kun voidaan. Onko Aleksis Kiven päivä pullakahvien paikka?

Kiitos hyvästä ideasta!

Mitä lukeminen sinulle merkitsee?

En osaa kuvitella elämää ilman kirjallisuutta. Kirjat ovat suuri rikkaus itselleni ja kaikille meille.

Parasta juuri nyt?

Tekemisen meininki.

Koivisto ehdolla Korpilahdelle

Jyväskylän seurakunnan aluekappalaiseksi Korpilahdelle on ehdolla teologian maisteri **Antti Koivisto**, 38. Koivisto on työskennellyt Korpilahden aluekappalaisen sijaisena eri otteeseen yli neljä vuotta. Aluekappalaisen virkaa haki kahdeksan ihmistä, joista sittemmin kaksi perui hakemuksensa. Kirkkoneuvosto oli esityksessään yksimielinen. Asia menee vielä kirkkovaltuuston päätettäväksi.

Heli Inkinen ehdolla arkkikiispaaksi

Rovasti, teologian tohtori **Heli Inkinen** on arkkikiispan vaalin ensimmäinen ehdokas. Valitsijayhdistys jätti vaaliasiakirjat tuomiokapituliin syyskuun lopulla. Inkinen työskentelee tällä hetkellä organisaation ja johtamisen yliopisto-opettajana Åbo Akademin ekonomian laitoksella. Ehdokkuutta ovat harkinneet myös Porvoon hiippakunnan piispa **Björn Vikström**, kansanedustaja **Ilkka Kantola** ja Espoon hiippakunnan piispa **Tapio Luoma**. Vaalin ehdokasasettelu päättyi 27.11.

Kirkolle oma tasa-arvo-palkinto

Kirkkohallitus on päättänyt perustaa Kirkon tasa-arvopalkinnon. Sen myöntämisen perusteita ovat muun muassa sukupuolten välisen tasa-arvon lisääminen, eettisten arvojen vahvistaminen ihmisten ja ihmisyhmien tasa-arvoisessa kohtelussa, ja pitkäjänteinen työ tai uusi innovaatio tasa-arvokysymyksissä.

Palkinto myönnetään joka toinen vuosi. Palkinnon saajalle annetaan 5 000 euroa käytettäväksi palkinnon saajan valitsemaan kohteeseen tasa-arvo-työssä.

Kävellen ihmiskauppaa vastaan

Jyväskylässä kävellään ihmiskauppaa vastaan lauantaina 14. lokakuuta. Walk for Freedom -kävelytapahtuman tarkoituksena on herättää tietoisuutta ihmiskaupasta ja kerätä varoja sen vastaiseen työhön. Tapah-tuman takana on A21-järjestö.

Kävelyllä halutaan kiinnittää huomiota miljooniin ihmisiin, joiden arvioidaan elävän maailmanlaajuisesti orjuudessa. Walk for Freedom järjestetään tänä vuonna yli 600 kaupungissa ympäri maailmaa. Jyväskylällä on mukana tapahtumassa ensimmäistä kertaa.

Kirkon töissä

Kaikki etsivät samoja asioita

Oppilaitospappi puhuu sielunhoidon sijaan hyvinvoinnista. Kimmo Nieminen tuntee nuorten asiat erittäin hyvin.

TATU KUUKKANEN teksti
NIKO KUHA kuva

Kimmo Niemisellä tuli tänä vuonna kymmenen vuotta täyteen oppilaitospappina Jyväskylän yliopistolla. Hän tapaa päivittäin opiskelijoita ja kuuntelee heidän huoliaan. Papin ovi Seminaarinmäellä on aina auki ja aikaa löytyy jutusteluun.

– Monet kysyvät, miksi täällä on pappi. Ennen puhuttiin sielunhoidosta, joka on sanana vanhahtava. Minä puhun enemmän hyvinvoinnin lisäksi tai keskusteluavun tarjoamisesta, Nieminen kertoo.

Oppilaitospapin puoleen voi kääntyä, jos kokee elämässään ongelmia tai haluaisi jutella jollekulle. Keskustelut käydään luottamuksellisesti. Opiskelijan käynnistä ei jää merkintää rekisteriin, pappi ei pidä kirjaa käyneistä. Tämä on Niemisen mukaan merkittävä asia, sillä se laskee kynnystä ottaa yhteyttä.

– Voidaan pelätä, että merkintä saattaisi leimata tai haitata elämää myöhemmin. Siksi kynnys papin

kanssa jutteluun on matalampi kuin lääkärin tai psykologin kanssa, Nieminen pohtii.

Hän kuvailee oppilaitospapin arkea kristillisen perinteen ja nyky-yhteiskunnan rajapinnalla tasapainotteluksi ja elämän syvyydestä kumpuavaksi hyvinvoinnin edistämiseksi.

– Seremoniallista edustamista eli messujen pitämistä on vähän, ja arkista tavallisten ihmisten tapamista paljon. Se sopii minulle. ”Tavallisella ihmisellä” Nieminen yrittää kuvailla sitä, että hänen asiakkaitaan monet eivät ole kirkon ydinporukkaa, jumalanpalveluksissa aktiivisesti käyvää väkeä.

– Tässä työssä on paljon hyviä puolia. Tämä on ihmisläheistä hommaa ja jokainen päivä erilainen. On mukava, kun joutuu jatkuvasti opiskelemaan uusia juttuja, kuten esimerkiksi tutustumaan eri uskontoihin, Nieminen kertoo.

Mitä opiskelijat sitten papille juttelevat? Nieminen jakaa ongelmat kolmeen: Ensimmäinen on si-säisen hyvinvointiin eli omaan it-

Oppilaitospappi Kimmo Nieminen työskentelee Jyväskylän yliopistolla Seminaarinmäellä.

seen kohdistuvat kysymykset. Toiseen tulevat sosiaaliset kysymykset kuten parisuhde ja muut ihmissuhteet. Kolmas alue on elämän syvemmän perustan pohdinta.

– Aluksi kartoitetaan opiskelijan elämäntilannetta. Mistä hän on tulossa ja minne menossa, mikä tuottaa iloa elämään ja mikä taas murheita, Nieminen selittää.

– Vastaukset ovat lopulta ihmisellä itsellä sisällään, minä vain autan niiden etsimisessä kuuntelemalla ja kysymyksiä esittämällä, hän jatkaa.

Yleisiä pulmia nuorille ovat yksinäisyys ja elämän tarkoituksen etsiminen. Papin tehtävä on ikään kuin pysäyttää miettimään tai tukea kriisin hetkellä.

– Loppujen lopuksi kaikki etsivät samoja asioita eli elämän tarkoitusta, maailmankatsomuksesta riippumatta, Nieminen pohtii.

Hieman yllättävää on, että uskonnollisuus tulee kuulemma harvoin tapaamisissa esille. Papin työpöydällä ei näy myöskään *Raamatua*, ja sitä harvoin luetaan tapaamisten aikana.

– Minä en kysy, kuuluuko joku kirkkoon vai ei. Kaikki ovat tervetulleita, Nieminen selittää.

Oppilaitospapilla on pitkä perspektiivi nuorison tilaan ja heidän hyvinvointiinsa. Niemisen mukaan taloudelliset kysymykset ovat korostuneet tällä vuosikymmenellä, kun jaossa on ollut niukkuutta ja leikkauksia.

Hän voi vahvistaa omalta osaltaan myös uutisista tutun, ikävän kehityskulun – nuoret kipuilevat entistä enemmän.

– Opiskelu- ja tukiaikaa on rajattu, opintotukia leikattu, alan vaihtaminen ja työn löytäminen on hankalampaa kuin aiemmin. Vaatimustason nousu yleisesti ottaen yhteiskunnassa näkyy, Nieminen analysoi.

Opiskelijoiden hyvinvointiin on toisaalta panostettu entistä enemmän luomalla tukiverkkoja ja hyvinvointipalveluja.

– Meillä on henkilökohtaisia opinto-ohjaajia, hyvinvoinnista vastaavia opettajia sekä tutoroppilaita, eli varsin laaja auttajien verkosto opiskelijoiden tukena, Nieminen sanoo.

Hengissä

Rajaton ja langaton yhteys

Mitä Jeesus tarkoittaa evankeliumitekstin vertauksilla?

Vertaukset ovat melko vaikeasti tulkittavia. Jeesuksen tehtävä Messiaana, voideltuna Kuninkaana tulee tässä konkreettiseksi. Messias eli Jeesus on itse läsnä ja suuri juhla eli pelastus tapahtuu tässä ja nyt, tekoja tai näyttöjä omasta kelpaavuudesta ei enää tarvita. Juutalaisille farisealaisille perinnäistapojen noudattaminen oli ehdottoman tärkeää, mutta alkukristillinen kirkko otti myös käyttöön paastotavan, joka jatkuu edelleen kirkossamme tuhkakeskiviikosta pääsiäiseen. Paastonajan tarkoitus on hiljentyä muistamaan Jeesuksen mittamatonta lunastustyötä meitä kohtaan ja valmistautua iloon ja juhlaan. Pääasia on iloinen kristillisuus. Jeesus on sulhanen ja Kristuksen kirkko on hänen morsiamensa – meille on luvattu ikuiset häätjuhlat.

Jeesus puhuu vapaudesta. Moni kristitty haluaisi kuitenkin olla ”tapakristitty” ja osoittaa uskoaan tapoja noudattamalla. Onko se huono juttu?

Tietenkään ei – minusta on hienoa, jos joku kertoo olevansa tapakristitty, että käy joulukirkossa tai haluaa pitää kastejuhlan lapselleen. Se on tärkeää perinteiden ja oman ar-

vomaailman välittämistä. Lutherkin sanoi, että kannata hyvää tapaa, niin tapa kannattelee sinua. Kirkkoon kuuluminen voi olla tällainen tapa, johon liittyy vapaus. Vapaus harjoittaa omaa kristillisyyttä itselle merkityksellisellä tavalla. Seurakunta rukoilee jokaissa messussa ja rukouksen piiriin kuuluvat kaikki, vaikka ei olisikaan kirkonpenkissä. Uskolla on aikansa ja paikkansa meidän kunkin elämässä.

Tapojen noudattaminen onkin helpompaa kuin totuuden ja rakkauden noudattaminen?

Kristus on vapauttanut meidät iloon ja elämään suhteessa Häneen. Hän haluaa tulla sinun ja minun ystäväksi, luoda suhteen, olla kuulolla ja auttaa meitä koko ajan. Hän ilmoittaa meille tahtonsa, kun me kysymme sitä, pienissäkin arjen asioissa puhumattaakaan suurista. Vapaus on myös sitä, ettei Hän tunkeudu elämäämme väkisin, vaan kärsivällisesti odottaa lupaa ja avunpyyntöämme. Toisin sanoen olemme oikeasti vapaita vasta sitten, kun tunnustamme riippuvuutemme Hänestä. Silloin saamme osan Jumalan rauhasta, ilosta ja vapaudesta, jolloin pelkkä tapojen noudattaminen saa uuden sisällön tai ne menettävät merkityksensä.

Evankeliumi Mark. 2: 18–22

Johanneksen opetuslapset ja fariseukset paastosivat. Jeesukselta tultiin kysymään: ”Miksi sinun opetuslapsesi eivät paastota, kun kerran Johanneksen opetuslapset ja fariseusten opetuslapset paastoavat?” Jeesus vastasi: ”Eivät kai häävieraat voi paastota silloin, kun sulhanen vielä on heidän kanssaan! Niin kauan kuin sulhanen on heidän joukossaan, he eivät voi paastota. Vielä tulee sekin aika, jolloin sulhanen on poissa, ja silloin, sinä päivänä he paastoavat. Ei kukaan ompele kutistamattomasta kangasta paikkaa vanhaan viittaansa. Silloinhan vanha vaate repeää uuden paikan vierestä ja reikä on entistä pahempi.

Mitä tämä teksti puhuu sinulle?

Evankeliumiteksti puhuu minulle, että olen vapaa uskomaa elävään Jumalaan, joka ei ole perinnäissääntöjen, suoritusten eikä opinkappaleiden vankina, vaan joka haluaa katsoa hyväksyvästi meihin armottomiin ihmisiin ja auttaa meitä. Voin olla häneen

Halssilan kirkon messussa 8.10. klo 10 saarnaa seurakuntapastori Niina Kari.

Eikä kukaan laske uutta viiniä vanhoihin leileihin. Silloinhan viini rikkoo ne ja sekä viini että leilit menevät hukkaan. Ei, uusi viini on laskettava uusiin leileihin.”

yhteydessä rajattomasti ja langattomasti, eikä Hän koskaan sulje linjaa. Kunpa en itse tekisi niin, vaan antaisin Hänelle tilaa vaikuttaa omassa elämässäni. Että tapahtuisi Hänen tahtonsa. Että Pyhä Henki tuulettaisi minusta pölyt pois, jotta kunnioitaisiin kaikkia ihmisiä.

Keljon K-Citymarketin yhteydessä toimiva Rinki-Ekopiste on Erkki Havulle tuttu käyntikohta. Joka toinen viikko hän sujuuttaa keräyssäiliöön muovipakkauksista kertyneen jätteen, jonka paljous on yllättänyt.

Kierrätys hoituu kauppareissilla

Erkki Havu on huomannut, että muovipakkausten kierrättäminen on pienentänyt merkittävästi sekajätteen määrää. Lajittelu on helppoa eikä aiheuta ylimääraistä päänvaivaa.

HEIKKI IMPIO teksti
NIKO KUHA kuva

Petäjävetinen **Erkki Havu** lähestyy Rinki-Ekopisteen muovipakkausten keräysastiaa. Pussiin kertyneet jätteet sujahtavat säiliöön ja Havu painaa nappia, joka käynnistää puristimen. Havu kertoo aloittaneensa kierrättämisen heti kun se tuli mahdolliseksi, ja kierrätyspisteille ilmestyivät erilliset säiliöt muovipakkauksia varten.

– Petäjävedellä ei ole muovinkeräyspaikkaa. Jyväskylässä tulee töiden puolesta käytyä kolme kertaa viikossa, ja näillä reissuilla hoituvat niin kaupassakäynnit kuin kierrätys. Työ ja hyöty.

Havulle jätteiden lajittelu on tuttua touhua. Kompostori on ollut käytössä jo parikymmentä vuotta, ja kaikki muukin jäte erotellaan ja kierrätetään. Iso pussillinen muoviva viedään kierrätykseen joka toinen viikko.

– Jätteiden määrä putosi varmaan yhteen kolmasosaan, kun kompostorin lisäksi aloimme kierrättää muoviva. Muovipakkaukset vievät valtavasti tilaa.

Havun mielestä kierrätys on helppoa, koska kaikista pakkauksista löytyvät lajittelua koskevat merkinnät.

– Ainoastaan tiettyjä elintarvikkeita sisältävät pakkaukset on huuhdeltava, mutta sekin on pikkujuttu.

Havu on huomannut, että lähes kaikki tuttavapiiriin kuuluvat nuoremmat ihmiset suhtautuvat erittäin myönteisesti kierrättämiseen. Silloin tällöin hän on ottanut kuljettavakseen myös toisten jätteitä.

– Olen vinyt, jos heillä ei ole ollut tilaisuutta itse päästä tänne.

Havun omaan ostoskäyttäytymiseen muovipakkausjätteen lajittelu ei ole juurikaan vaikuttanut. Eniten pakkausjätettä hän on huo-

mannut olevan pienkodinkoneiden paketeissa, mutta ei juurikaan elintarvikkepuolella.

– Tietysti sitä katsoo, että jos on moneen kertaan pakattu tuote, niin mieluummin ottaa sen toisen, joka ei ole niin pakattu.

» **Ainoastaan** tiettyjä elintarvikkeita sisältävät pakkaukset on huuhdeltava, mutta sekin on pikkujuttu.

Rinki-Ekopisteen aluepäällikkö **Harri Patanan** mukaan muovipakkausten kierrätys lähti hieman kangerellen liikkeelle viime vuoden alussa. Aluksi keräystavoitteista jäätin reilusti. Tahti on kuitenkin ollut kiihtyvää ja tänä vuonna ol-

laan jo lähellä tavoitetta. Jyväskylässä on viisitoista muovipakkauksille tarkoitettua keräyspistettä, joista viisi on varustettu puristimella. Puristimella varustetut säiliöt on pyritty sijoittamaan hypermarkettien yhteyteen, koska kävijämäärät ovat siellä suuria.

– Se on paras tapa kerätä muovipakkauksia. Yhteen puristimeen saadaan kerättyä yli 4 000 kiloa jä-

tettä, Harri Patana kertoo. Patana peräänkuuluttaa, että keräyspisteelle ei saa toimittaa sinene kuulumatonta jätettä, kuten sekajätettä tai rakennustarvikkeita. Niiden paikka on jätekeskuksessa. Sama logiikka pätee muovipakkuksiin.

– Pulkka ei ole pakkaus. Me emme kerää muoviva, vaan muovipakkauksia.

Tiesitkö?

Muovipakkausten keräykseen saa laittaa

- elintarvikkeiden muoviset pakkaukset, kuten jogurttipurkit, voirasiat sekä leikkele-, juusto- ja valmisteuokapakkaukset
- muoviset pesuaine-, sampoo- ja saippuapullot
- muovikassit, -pussit ja -kääreet
- muovipullot, -kanisterit ja -purkit, mieluiten litistettynä, korkit ja kannet erikseen
- pakkausten tulee olla tyhjiä, puhtaita ja kuivia.

Kolumni

Palautteen antamisesta

Media kertoi Sysmässä sattuneesta erikoisesta tapauksesta. Etelä-Suomen Sanomien (3.10.) mukaan asukas oli lähettänyt kunnalle palautetta, sillä kunta keräsi ideoita elinvoimaisuutensa kehittämiseksi. Vastaus, jonka sysmälaismies sai kunnan työntekijältä ideoansa, alkoi näin: ”Älä jauha paskaa...”

Tapaus toimii tyypiesimerkkinä epäonnistuneesta palautteesta ja epäasianmukaisesta viestinnästä. Asiakas- tai jäsenyytyväisyys ei varmasti parane epäasiallisella viestinnällä, oli sitten kyse kunnasta, seurakunnasta tai yrityssektorista. Tilanteen erikoisuutta lisää, että ideoita oli kunnasta erikseen pyydetty.

Sysmän tapaus on hämmästyttävä etenkin tänä aikana, kun kaikenlaiset organisaatiot ovat usein hyvinkin tarkkoja julkikuvastaan ja jopa varpaillaan sen kanssa, millaisia mielikuvia esimerkiksi lehtijuttu yrityksestä herättää. Yksikin väärä sana tai liian värikäs adjektiivi voi tuottaa huolta siitä, herääkö lukijassa ei-toivotuja mielikuvia.

Mediatoloihin tulee paljon palautetta. Osa palautteesta on asiallista, yllättävän iso osa varsin asiatonta. Suoranaisen vihapuheen määrä on melkoinen ja se jaksaa hämmästyttää. Usein kirjoittajia saatetaan syyttää viher-vasemmistolaiseksi mädättäjiksi tai sitten liian oikeistolaiseksi, jopa samalla kertaa. Tai sitten naiiviksi suvakiksi, joka pitäisi viedä saunan taakse.

Tänä netissä leviävän, kasvottoman ja vastuuttoman vihapuheen aikana seurakunnan on tärkeää muistuttaa perusasioista: asiallisista käytöstavoista ja lähimmäisenrakkaudesta. Kohtele muita niin kuin toivoisit itseäsi kohdeltavan. Toivonkin, että jokainen tämän kolumnin lukenut antaisi työkaverilleen positiivista palautetta jostakin asiasta. Se nimittäin piristää kummasti harmaata työpäivää.

Heitän ehdotuksen. Vaikka työkaverin väläyttämä idea olisi omasta mielestäsi kuinka huono tahansa, suhtaudu siihen rakentavasti ja kuuntele aidosti, mitä hän yrittää sanoa. Jos olet eri mieltä ja haluat ilmaista sen, muotoile viestisi rakentavaan muotoon.

Muista siis seuraavalla kerralla, kun tunteet nousevat pintaan ja raivo herää, miten palautteesi muotoilet. Ota aikalisä, muista rakentavuus ja maltti. Äläkä missään nimessä sorru vihan tielle, pimeälle puolelle.

Tatu Kuukkanen
vs. tiedottaja
Jyväskylän seurakunta

Tänään rukoilen

Saan olla oma itseni

Aloitin tänä syksynä uuden harrastuksen ja tykkään siitä kovasti. Ohjaaja on mukava ja olen myös tutustunut pariin uuteen kaveriin. Tunnen, että tässä porukassa saan olla oma itseni.

Poika, 14

TEEMU JÄRVITIE teksti
NIKO KUHA kuva

René Nyberg toimi pitkään ulkoasiainministeriön palveluksessa. Hän oli useissa tehtävissä muun muassa Wienissä, Bonnissa, Brysselissä, Leningradissa sekä suurlähettiläänä Moskovassa ja Berliinissä. Vanhan viisauden mukaan oman kotimaan ja sen luoman kulttuurisen identiteetin näkee parhaiten silloin, kun lähtee pois, tarpeeksi kauas ja tarpeeksi pitkäksi aikaa. Nybergille kävi näin.

Kirjassaan *Viimeinen juna Moskovaan* Nyberg kertoo, miten vuodet Venäjällä vaikuttivat hänen käsitykseensä luterilaisuudesta: – Venäjän-vuoteni vahvistivat luterilaista kulttuuri-identiteettiäni. Se on kaukana nykysuomalaisesta diskurssista (keskusteluilmapiiristä), jossa kirkosta erotaan hetken mielijohteesta.

Nyberg kertoo kirjassaan, kuinka hän joskus Venäjällä asuessaan vitsaili, että tunnetuin koskaan elänyt suomalainen on **Martti Luther**. Tällä hän tarkoitti, kuinka monella tasolla Lutherin aloittama reformaatio on

vaikuttanut suomalaiseen kulttuuriin ja suomalaisten kulttuuri-identiteettiin.

– Jotkut venäläiset ymmärsivät, mitä tarkoitin, mutta pelkään, etteivät kaikki suomalaiset enää arvosta luterilaisen kulttuuriperinnön merkitystä.

Nybergin mukaan suurin ero Suomen ja Venäjän välillä on luterilaisuuden ja ortodoksisuuden välinen kuilu.

– Se on syvempi kuin mikään muu kuilu, Nyberg painottaa.

” Se, että kirkko opetti meidät lukemaan, merkitsi valtavaa sivistystason nousua.

Hänen mukaansa historia on tässä asiassa hyvä opettaja: venäläiset harjoittivat kääntötyötä 1800-luvulla lupaamalla talonpojille maata Virossa ja Latviassa jos nämä kääntyvät ortodokseiksi.

Kaiken takana on Luther

Reformaatio loi suomen kielen ja antoi suomalaisille identiteetin. Venäjällä diplomaattina ja suurlähettiläänä toiminut René Nyberg laski asemamaassaan joskus leikkiä, että tunnetuin koskaan elänyt suomalainen on Martti Luther.

Kun Suomesta tuli osa Venäjää vuonna 1809, ei itäistä hallitsijaa kiinnostanut kansan kääntäminen Moskovan kirkon kuu-liaisiksi lapsiksi. Suomessa oli vakaat olot, kiitos **Kustaa Vaasan**, joka liitti kirkon ja valtion yhteen liki 300 vuotta aiemmin 1500-luvulla.

Pohjoismainen reformaatio oli olennainen osa modernin, keskusjohtoisen valtion luomista. Se loi pohjan oikeusvaltiolle, joka olisi ollut uhattuna, jos kansaa olisi alettu pakkokääntää luterilaisista ortodokseiksi.

Suomessa kirkko toimi aivan toisin kuin Venäjällä, se opetti kansan lukemaan.

– Juuri tässä on konteksti (asiayhteys) omaan käsitykseemme kulttuuristamme ja kulttuuri-identiteetistämme. Se, että kirkko opetti meidät lukemaan, merkitsi valtavaa sivistystason nousua. Ero on todella suuri venäläiseen ortodoksisuuteen verrattuna, Nyberg summaa.

Tämä ero on korostunut 2010-luvulla, kun Venäjän ortodoksinen kirkko tukee voimakkaasti **Vladimir Putinin** politiikkaa. Se katsoo itsekin, että kaikki Venäjän kirkkoon

kuuluvat maat kuuluvat myös Venäjälle. **Itse asiassa** koko Suomea ja suomalaista identiteettiä ei ollut olemassa ennen reformaation saapumista Suomeen. Kun kirkollinen latina vaihtui kansan omaan kieleen, sillä oli suunnaton merkitys. Sen seuraukset määrittävät tänäkin päivänä, miten näemme itsemme, lähimmäisemme ja koko yhteiskunnan.

Reformaatio antoi suomalaisille oman kielen myötä arvon, merkityksen, itsetunnon ja identiteetin. Kuten **Juice Leskinen** sanoo, kielessä on kaikki. Suomen kieli ja suomalaisen mieli ovat siis reformaation tulosta, kuten suomalainen ja kunnallinen sosiaalietiikka sekä koko kunnallinen hallinto.

Käytännöllisen teologian professori **Jyrki Knuutila** Helsingin yliopistosta sanoo luterilaisuuden olevan niin syvällä suomalaisissa ja koko yhteiskunnassa, ettei sen vaikutuksia tule aina edes erikseen ajatelleeksi.

Niin paljon kuin kirkon ja valtion liitto on kritisoitu, näkee Knuutila siinä paljon hyvääkin. Ilman tätä liittoa suomalaisten sivistystaso olisi tuskin noussut niin korkealle kaikkine seurauksineen. Molemmat tarvitsivat toisiaan.

– Lainsäädäntö perustui pitkään kymmenelle käskylle ja kirkon opettamaan lähimmäisenrakkauteen, ja se oli alku myös hyvinvointivaltion synnylle sosiaaliturvineen. Kirkko opetti huolehtimaan lähimmäisestä, kaikkein heikoimmista. Diakoniatyö on aina ollut kirkon ytimessä, Knuutila luettelee.

” Kristillinen lepopäivän pyhittäminen on kuitenkin yksi keino yrittää rakentaa ihmisarvoista elämää kaikille.

Esimerkki vähäosaisista huolehtimisesta on Suomen joissakin kirkkoissa vieläkin esillä olevat yli 100 vaivaisukkoa, joilla on kerätty rahaa 1600-luvulta lähtien.

Kirkkohallituksessa työskentelevä taidehistorioitsija ja kulttuuriperintöasiantuntija

Saana Tammisto sanoo vaivaisukkoja maamme sosiaaliturvan uranuurtajiksi.

– Vaikkei niillä valtavia summia ole kerättykään, niiden sosiaalinen symboliarvo vähäosaisimpien auttamiseksi ja tunnustamiseksi yhteisön jäseniksi oli suuri.

Näkyvin esimerkki reformaation vaikutuksesta Suomessa on Saana Tammiston mukaan miltei joka paikkakunnalta löytyvä kirkko.

– Kirkko on läsnä maisemassa ja arjessa sekä oman kulttuurisen identiteetin muotoutumisessa, vaikkei olisikaan kristitty. Sen sijainti ja rooli kylä- tai kaupunkimaisemassa on keskeinen. Kirkko on tuottanut koko olemassaolonsa ajan paikkakunnalle sekä historiallisia merkityksiä että ymmärrystä maailmasta, Tammisto luettelee.

Entäs sitten se paljon puhuttu ja parjattu luterilainen työmoraali?

– Se ymmärretään tänä päivänä helposti ylenmääräisenä raatamisena. Kristillinen lepopäivän pyhittäminen on kuitenkin yksi keino yrittää rakentaa ihmisarvoista elämää kaikille. Tärkeää on arjen ja pyhän, työn ja levon tasapaino, Tammisto sanoo.

Katja Vuori uskoo, että avoimempi keskustelu synnytyspeloista helpottaisi monia naisia.

Pelon varjostama raskaus

Synnytyspelko varjostaa noin joka kymmenettä raskautta. Paniikkikohtauksista kärsivälle Katja Vuorelle raskausaika oli erittäin vaikea.

KAARINA HEISKANEN,
SIRPA KOIVISTO teksti
SAMI SAARENPÄÄ kuva

Paniikkikohtaukset alkoivat varjostaa **Katja Vuoren** elämää kolmikymppisenä. Kohtaukset pysyivät kurissa lääkityksen avulla, mutta esikoista odottaessaan Vuoren oli lopetettava lääkkeiden käyttö. Fyysisesti kaikki sujui hyvin, mutta henkisesti raskausaika oli erittäin vaikea.

– Koin jatkuvaa pelkoa, ja olo oli ahdistunut. Kävin normaalisti töissä, mutta työpäivän jälkeen olin ihan poikki. En kuitenkaan halunnut näyttää muille, kuinka raskasta kaikki oli, Vuori muistelee.

– Pelkäsinkin erityisesti sitä, miten paniikkikohtaukset ja ahdistus vaikuttavat vauvaan. Toisaalta oli vaikea vetää rajaa siihen, mikä oli normaalia synnytyspelkoa, mikä paniikkihäiriöstä johtuvaa.

Ensimmäisen raskauden kohdalla on luonnollista tuntea pelkoa, kun ei tiedä, mitä odottaa, Vuori sanoo.

– Helposti tulkitsee kaikkea mahdollista sitä kautta, voiko tämä vaikuttaa negatiivisesti lapseen.

Synnytyksen lähestyessä Vuoren pelko kasvoi.

– Kävin läpi kaikki pahimmatkin vaihtoehdot. Suurin pelkoni oli kuitenkin se, että saan paniikkikohtauksen kesken synnytyksen. Pelkäsinkin, etten pysty toimimaan, jos en kykene rauhoittumaan ja hengittämään kunnolla.

” Monet pelkäävät synnytystä, mutta eivät uskalla puhua siitä.

Synnytys oli lopulta nopea, ja kaikki sujui hyvin. Kehon jatkuva hälytystila vaikutti kuitenkin siihen, ettei imetys onnistunut.

– Olin siinä vaiheessa varmaan jo niin ahdistunut vuoden kestäneestä panikoinnista, ettei maitoa yksinkertaisesti tullut lainkaan, Vuori sanoo.

Raskauteen ja synnytykseen liittyy Vuoren mukaan paljon tabuja. Jokainen raskaus on yksilöllinen, eikä kaikki tapahdu tietyn kaavan mukaan.

– Toivoisin avoimempaa keskustelua.

Monet pelkäävät synnytystä, mutta eivät uskalla puhua siitä. Vertaistuki helpottaisi monia naisia.

Kohta viisi vuotta täyttävä tytär on Vuoren perheen silmäterä. Lisää sisarusia ei ole esikoiselle näillä näkymin odotettavissa.

– Raskausaika oli minulle henkisesti niin kova juttu, etten halua kokea sitä toista kertaa. Olen kuitenkin äärimmäisen onnellinen, että minulla on tytär, Katja Vuori sanoo.

Synnytyspelko varjostaa noin joka kymmenettä raskautta. Joskus pelko on niin suurta, että se estää koko raskaaksi tulon.

– Odottavat äidit pelkäävät kivun lisäksi kontrollin menettämistä ja sitä, että he eivät hallitse tunteitaan. Lisäksi moni jännittää, että kroppa ei toimikaan niin kuin sen pitäisi, kertoo lääkäri **Tuija Hautakangas** Keski-Suomen keskussairaalasta.

Synnytyspelkojen kohdalla tieto saattaa lisätä tuskaa, sillä aiemmin synnyttäneet ja hoitoalan työntekijät potevat pelkoja enemmän kuin muut odottajat.

Synnytyspelkojen hoitoon on alettu panna näin, että asia otetaan puheeksi jo ensi käynnillä neuvolassa, ja neuvolan henkilökunta sekä synnytysairaan lääkäri, kätilö ja tarvittaessa psykiatrin sairaanhoitaja ovat mukana hoitoketjussa. Neuvolaikäynneillä odottava äiti täyttää lomakkeen, jossa hän arvioi pelon määrää.

– Tavoitteena on, että peloista uskalletaan puhua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, sanoo Vaajakosken neuvolassa työskentelevä terveydenhoitaja, kätilö **Eija Huttunen**.

– Kaikki äidit eivät tuo pelkojaan esille, joten on tärkeää, että neuvolassa niistä uskalletaan kysyä, olla oikeasti läsnä ja avata, mistä pelot johtuvat. Äitiysneuvolan uuteen toimintaohjelmaan on kirjattu selvästi synnytyspelkojen puheeksi ottaminen, Huttunen jatkaa.

Pelkoa lievennetään Sype- eli synnytyspelkoklinikalla. Äiti saa kertoa pelkojensa syitä. Hän voi myös kertoa kokemuksensa siitä, miten aiemmat synnytykset ovat menneet. Sypekliniikalla seurataan vauvan kasvua ja vointia. Vastaanotolla arvioidaan myös äidin henkiset ja fyysiset edellytykset alatie-synnytykseen.

– Äitiyspoliklinikalla on tarkoitus yhteistyössä odottajan kanssa löytää hänelle ja syntyvälle lapselle paras ja turvallisin synnytystapa. Meillä on äidin kanssa yhteinen tavoite: luottamuksen saavuttaminen, mah-

dollisimman kivuton synnytys ja se, että vauva ja äiti voivat hyvin, Tuija Hautakangas vakuuttaa.

Sypekliniikka kirjaa vuosittain noin 250 asiakaskäyntiä.

Moni odottava äiti häpeää pelkoaan. Häpeään ei kuitenkaan ole syytä.

– Saa pelätä ja pelosta saa puhua. Ja synnytyssalissa saa itkeä, kirotta, huutaa – tai olla hyvällä mielellä.

Synnytyspelot ovat olleet pitkään tabu aihe, eikä niistä puhuminen ole vielä kukaan kovin helppoa. Esimerkiksi Vauva-lehden keskustelupalstalla keskustelu käy kuumana, ja pelot puheeksi ottava äiti saa helposti kuraa niskaansa. Synnytyspelko ei sovi kuvaan reippaasta luomusti synnyttävästä äidistä, joka hoitaa ”maailman luonnollisimman asian” ilman kivunlievitystä.

– En lue keskustelupalstoja, Hautakangas naurahtaa.

Suomessa sektioiden osuus kaikista synnytyksistä on noin 16–17 prosenttia. Aiemmin sektorin syyksi ei riittänyt ylitysepäsemätön synnytyspelko, vaan syyksi saatettiin merkitä esimerkiksi ahdas lantio.

Doulleen käyttö odottavien äitien ja perheiden tukena on yleistynyt. Doula on henkilö, joka on tukena ja turvana niin raskauden aikana, synnytyksessä kuin synnytyksen jälkeen. **Salla Joutsen** on huomannut, miten doulan käyttö on vähentänyt myös synnytyspelkoja.

” Synnytyssalissa saa itkeä, kirotta, huutaa – tai olla hyvällä mielellä.

– Tiedetään, että doulan käyttö synnytyksessä vähentää kivunlievityksen tarvetta sekä sujuvoittaa ja lyhentää synnytystä. Doulan tehtävänä on tuoda esiin perheiden toiveita synnytykseen liittyen, sanoo Joutsen, joka on toiminut doulana lähes kolmesakymmenessä synnytyksessä.

Monet vanhemmat osaavat pyytää doulan apua. Jotkut turvautuvat synnytystukihenkilöön raskauden alkuvaiheessa, toiset vasta raskauden viimeisillä viikoilla.

– Tärkeintä on synnytyksrauhan löytäminen ja tuen antaminen koko perheelle, Joutsen toteaa.

SOME OF THE BEST SMILES ARE MADE, NOT BORN

LAATUA JA NOPEUTTA TYYTYVÄISYYSTAKUULLA

- Koko- ja osaproteesit
- Kruunu- ja siltaproteesit
- Laminaatit
- Keinojuuret
- Kokonaishoito

Antti Koskela
Erikoishammasteknikko CDT
014-212917/ antti@koskela.fi
Tuula Koskela
Hammaslääkäri DDS
0102738170/tuula@koskela.fi

**Kysy Suomi 100
-tarjousta EHT-töistä**

Kauppakatu 31 B, Jyväskylä

Huhtasuon kirkko on tällä hetkellä tyhjiään. Päätöstä sen tulevaisuudesta ei ole vielä tehty.

Tonttikaupoista tuli pientä helpotusta

Keskusseurakuntatalon tonttikauppa toi talouteen piristystä. Päänvaivaa seurakunnalle aiheuttavat erilaiset tilaongelmat.

TATU KUUKKANEN teksti
MARKUS HALLINEN kuva

Seurakunnan tulos on noin miljoona euroa plussalla. Syy hyvään tulokseen on seurakunnan tekemä 1,4 miljoonan euron tonttikauppa. Ilman sitä tulos olisi miinuksella puolella.

Yliopistonkadun varrella sijaitsevan Keskusseurakuntatalon tontista osan osti opiskelija-asuntosäätiö KOAS. Kauppaan kuuluu tontin lisäksi rakennusoikeutta. Määräyksellä suojeltu seurakuntatalo jää seurakunnalle.

Talouspäällikkö **Markku Laitisen** mukaan kirkollisverotuloissa

ollaan miljoona euroa jäljessä verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan. Kirkollisverosta saatu tulo on laskenut monen vuoden ajan suhteellisen tasaisesti.

– Kaupunki kasvaa, mutta seurakunnan jäsenmäärä ei, Laitinen kertoo.

Laitisen mukaan tulojen lisäksi on mahdollista vain verotusta nostamalla. Kirkollisveron nostoa ei kuitenkaan pidetä kovin järkevänä vaihtoehtona. Menoista suurimmat ovat henkilöstö- ja kiinteistökulut.

Korpilahden ja Säynätsalon vanhat pappilat ovat tällä hetkellä myynnissä. Keskustan pappilan

kohtaloa ja kuntoa selvitetään parhaillaan.

Korpilahden kirkon remontin on määrä valmistua ensi vuoden aikana. Huhtasuon ja Keltinmäen kirkot kaipaavat kunnostusta. Keskusseurakuntatalo ja Lohikosken kirkko ovat suljettuina. Toimisto- ja toimintatiloja on jouduttu sijoittamaan vuokrattuihin väistötiloihin.

Kirkkovaltuusto kokoontuu 10. lokakuuta, jolloin sille esitellään välikatsaus toiminta- ja taloussuunnitelmista. Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle vuoden 2018 kirkollisveroprosentiksi 1,45 prosenttia.

Yhdessä täällä ollaan

KAARINA HEISKANEN teksti

Human Art & Forum Jyväskylässä -tapahtuma tuo yhteen taiteen, tieteen ja hengellisyys. Tapahtuman puuhanaiset taiteilijat **Aija-Leena Lääperi** ja **Irina Noramies** tietävät, että ihmisiä yhdistää kohtaamisen ja ihmisyyden tarve.

He huomauttavat, että Suomessa on paljon tietoa lapsuudesta ja varhaisvuosien merkityksestä ihmisen kasvulle sekä tietoa ihmisen psyykestä. Tieto ei kuitenkaan kulkeudu sinne, missä palveluista ja järjestelmistä päätetään.

– Jos ymmärtäisimme paremmin ihmistä, voisimme luoda ihmisen mukaisia palveluja.

Kun Lääperi ja Noramies ovat etsineet tieteen ja taiteen edustajia foorumiin, he ovat havainneet, miten tiede ja taide risteävät toisensa kanssa, ja miten vuoropuhe-

lu auttaa ihmistä kasvun tiellä.

– Jos ihminen on löytänyt itsensä kaikki puolensa, hänen ei tarvitse olla kateellinen kenellekään. Jos ihmiset pystyisivät kohtaamaan toisensa avarasti, ihmisestä ei jäisi niin paljon piiloon.

Human Art & Forum Jyväskylän puhujat ovat avaruustutkija ja tapahtuman suojelijaksi lupautunut **Sini Merikallio**, kuvataiteilija **Irina Noramies**, kasvatustieteen tohtori **Mirjam Kalland** sekä kasvatustieteen tohtori ja kestävän hyvinvoinnin asiantuntija **Arto O. Salonen**. Hengellisestä kasvusta puhuu Toivakan kirkkoherra **Panu Partanen**. Keskustelun annin summaa pääteksi **Eeva Kallio**, joka on aikuisiän kognitiivisen kehityksen dosentti Jyväskylän yliopistossa.

Tapahtuman koordinaattori **Suvi Liukkonen** on huomannut sata-

vuotiaassa Suomessa voimakkaan tasapäästämisaikepuuksen.

– Itsenäistymisen ja sotien jälkeen piti päästä äkkiä jaloilleen, ja ihmisiä on kohdeltu isoina ryhminä, ei yksilöinä.

Liukkonen on huolissaan tämän päivän eriarvoisuudesta, joka vie hänen mielestään kehitystä samaan suuntaan: ihmiset nähdään ryhmiensä edustajina, ei yksilöinä. Hän uskoo, että tiede ja taide antavat eväitä ihmisen omalle ajattelulle, omien voimien löytämiselle.

– Ihminen ei ole vain ratas, jonka pitää mahtua osaksi konetta.

Human Art&Forum Jyväskylä –keskustelufoorum 7.10. klo 10-16 kaupungintalolla. Liput 25/20€ www.holvi.com/shop/humanartforum. Veistösnäyttely 31.10. saakka Kauppakeskus Forumissa.

Rippikouluun Päiväkumpuun 2018

Suomen Lähetysseuran ripareilla on vielä tilaa. Ilmoittaudu pian, mutta viimeistään 22.10. Lisätietoja ja ilmoittautuminen: suomenlahetusseura.fi/rippikoulu

Asianajotoimisto Urtti

AA Elina Saari & AA, VT Erkki Urtti & OTM Eero Urtti

Palveluitamme:

Perhe- ja perintöoikeus, mm. edunvalvontavaltakirja, testamentit, perukirjat, perinnönjaot, avioero-ositukset.
Ympäristöoikeus, mm. kaavoitusasiat, tie- ja lunastusriidat, maa-ainesten käyttö, yhteisalueiden asiat.
Asuminen ja rakentaminen, mm. kauppakirjat ja sopimukset, asunto- ja kiinteistökauppariidat, rakennusriidat.
Maksukyvyttömyys, mm. yrityksen konkurssi- ja saneerausmenettely.
Yhdistysten ja veltoisuus kuntien asiat.

osoite:
Kauppakatu 27 A 7,
40100 Jyväskylä
puhelin
050-336 93 26 / Elina
sähköposti:
asianajo@urtti.fi
kotisivut:
www.urtti.fi

**JYVÄSKYLÄN
YKKÖSAPTEEKKI**

Seppälän Citymarket

Vasarakatu 29, 40320 Jyväskylä
Palvelemme: ma-la 9-20, su 12-18
www.jyvaskylanykkosapteekki.fi

Kaipaanko vierelläkulkijaa ja kuuntelijaa?

Sielunhoitoterapeutit Jyväskylässä

Anja Kuhno
anja.kuhno@sielunkieli.fi
0400 646 232

Markku Lehmuskoski
markku.lehmuskoski@gmail.com
040 707 8356

Jyväskylän seurakunnan vapaat/ vapautuvat vuokra-asunnot

- Lohikoski, Kolikkotie 2 h + k + p
- Huhtasuon, Laikuttajantie 3 h + k + p
- Savela, Lehtokatu 2 h + k + p
- Keskusta, Vaasankatu 2 h + k + p
- Palokka, Pappilavuorentie 2 h + k + s + p
- Ritonniemi, Pohjaniementie 3 h + k + s
- Huhtasuon, Kulottajantie 3 h + k + p
- Keskusta, Keskustie 2 h + k + p
- Viitaniemi, Tuomiojärvenranta 2 h + k
- Tikkakoski, Lampikuja 3 h + k + s
- Tikka, Uimarannantie 3 h + k + s
- Jyskä, Tammiperä 2 h + k

Asunnot vuokrataan nopeasti, ja asunnon varauksena toimii maksettu takuuvuokra. Vuokratu on kahden kuukauden vuokran suuruinen. Asukkaiden valintakriteerinä edellytämme luottokelpoisuutta.

Lisätietoja verkkosivuiltamme www.jyvaskylanseurakunta.fi/vuokra-asunnot tai puh. 050 382 4424, Kiinteistötoimisto.

Jyväskylän seurakunta

Jyväskylän seurakunnan kirkkovaltuuston kokous

Ti 10.10. klo 18 Palokan kirkolla, Rovastintie 8.
Kokous on avoin yleisölle.

Jyväskylän seurakunta

Ilmoittaja!

**Henki & elämä -lehden
ilmoitusmyynti:**

Pirjo Teva

040 680 4057

pirjo.teva@kotimaa.fi

KIRKON KESKUSTELUAPUA

	Palveleva puhelin 0400 22 11 80 Arkin 18-01, viikonloppuisin 18-03		Palveleva chat
	Palveleva netti		Palveleva kirje PL 210, 00131 Helsinki

kirkonkeskusteluapua.fi

ISÄN KAIPUU

– isän merkitys ihmisen elämässä

Maanantaina 9.10. klo 18.00
Palokan kirkolla, Rovastintie 8

Illassa mukana: **Saara Kinnunen**, Seppo Hautalahti, Matti Mertanen, Aino Viitanen.

Illassa kerätään kolehti ja myydään vuoden 2018 kalenteria sekä Saara Kinnusen Isän kaipuu -kirjaa lasten talvileirin hyväksi.

TERVETULOJA TUKEMAAN LASTEN
JA NUORTEN KASVUA!

Karitsaiset Ry

Jyväskylän seurakunta

Testamentti on kaunis tapa auttaa

Jo pienelläkin osuudella omaisuudestasi on suuri merkitys kehitysmaiden köyhimmille ihmisille. Lapset voivat päästä kouluun, nuoret saada ammattikoulutusta ja naiset keinoja hankkia toimeentulon.

Testamentin teko ei ole vaikeaa. Tilaa maksuton testamenttioppaamme: 020 787 1201 asiakaspalvelu@kirkonulkomaanapu.fi kirkonulkomaanapu.fi/testamentti

KUA Kirkon Ulkomaanapu

Tapahumat 6.10.–20.10.

Musiikkia kirkoissa

SUOMI SANOIN JA SÄVELIN

■ Suomi – Isänmaani sanoin ja sävelin -konsertti on sunnuntaina 8.10. klo 17 Kuokkalan kirkossa. Konsertissa esiintyvät Kalle Kinnunen, laulu, Ritva Moisio, teksti ja lausunta, András Szabó, piano ja urut, Eija-Liisa Väisänen, laulu. Kalle Kinnunen haluaa konsertin myötä antaa oman panoksensa Suomen 100-vuotisjuhlavuoteen. Konsertti on kiitollisuuden osoitus vapaalle isänmaalle. Konsertissa kuullaan muun muassa Oskar Merikannon ja Jean Sibeliuksen musiikkia. Vapaa pääsy.

MUSIIKKIA SADAN VUODEN AJALTA

■ Baritonijuhani Alakärppä ja säestäjä Pekka Luukkonen esittävät suomalaisia lauluja ja urkumusiikkia 100 vuoden ajalta Suomalainen rukous – Suomi 100 vuotta -konsertissa sunnuntaina 8.10. klo 18 Kaupunginkirkossa. Ohjelma 10 euroa.

RUAMJAI VALMISTAUTUU ITALIAN-MATKAAN

■ Nuorten laulajien suora Ruamjai lähtee lokakuussa kuorokisamatkalle Italian Riva del Gardaan. Ennen lähtöä kuoro konsertoi Vaajakosken kirkossa maanantaina 9.10. klo 18.30. Konsertin ohjelmisto koostuu Italian kuorokisojen ohjelmistosta. Luvassa on kansanmusiikkia, klassisia ja hengellisiä tulkintoja sekä suomalaista kevyttä musiikkia. Kuoroa johtaa Kirsi Kaunistmaa-Suhonen. Liput 20/10 euroa ovelta tai nettikaupasta holvi.com/shop/ruamjakuoro.

LAULUJA NAANTALIN LUOSTARISTA

■ Birgittalaisisarten lauluja Naantalin luostarista kuullaan Keltinmäen kirkossa lauantaina 14.10. klo 14. Vox Silentiin laulajat Johanna Korhonen ja Hilikka-Liisa Vuori laulavat ja laulattavat osallistujia. Laulujen lomassa Hilikka-Liisa Vuori kertoo lauluista ja luostarielämästä.

JAAKKO RYHÄNEN JA SEPPO HOVI TAULUMÄEN KIRKOSSA

■ Jaakko Ryhänen ja Seppo Hovi vievät kuulijan musiikilliselle matkalle sunnuntaina 15.10. klo 15 Taulumäen kirkossa. Muuttuvat laulut -konsertin tuotto käytetään lyhentämättömänä keskuomalaisen syöpäsaairaiden ja heidän läheistensä tukemiseen. Konsertin järjestää Keski-Suomen naistoimikunta yhteistyössä Jyväskylän seurakunnan kanssa. Ohjelma 25 euroa ovelta tai Lippu.fi.

KUOROJEN YHTEISKONSERTTI

■ Mieskuoro Vaajan Laulun ja Tikkakosken Mieslaulajien yhteiskonsertti teemana on Suomi 100 vuotta. Konsertti on sunnuntaina 15.10. klo 16 Vaajakosken kirkossa ja sunnuntaina 22.10. klo 16 Tikkakosken kirkossa. Ohjelma 5 euroa. Kahvitarjoilu.

Birgitan päivät

Birgitan päivät 14.–15.10. Keltinmäen kirkolla

LAUANTAI 14.10.

■ Klo 14 Birgittalaisisarten lauluja Naantalin luostarista. MuT Hilikka-Liisa Vuori kertoo lauluista ja luostarielämästä. Vox Silentiin laulajat Johanna Korhonen ja Hilikka-Liisa Vuori laulavat ja laulattavat.
■ Klo 16 Kohtalokkaasta valinnasta Luvattuun maahan. Taidemaalari Annukka Laine kertoo hengellisestä ja taiteellisesta prosessistaan uusien kirkkotehtiin suunnittelussa.
■ Klo 17.30 Pieni iltapala.
■ Klo 18 Ehtoolliskellot ja konsertti. Lauluyhtye Vox Silentii kulkee hengellisten äitien polkilla. Ehtoolliskellojen aikana uusien kirkkotehtiin käyttöönotto.

SUNNUNTAI 15.10.

■ Klo 10 Messu, saarna pastori Meri Tirroniemi. Messussa mukana myös lauluyhtye Vox Silentii. Kirkkokahvit.

TAULUMÄEN KIRKKO

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä

Tuomasmessu su 8.10. klo 18, Siistonen, Tikkanen, Laasonen.
Hyväntekäväisyyskonsertti su 15.10. klo 15. *Muuttuvat laulut*, Jaakko Ryhänen ja Seppo Hovi. Liput 25 € ovelta tai Lippu.fi. Tuotto keskuomalaisen syöpäsaairaiden ja heidän läheistensä tukemiseen.
Messu su 15.10. klo 18 (englanti–suomi), Ahonen, Laine, Hassinen.

HALSSILA

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä

Messu su 8.10. klo 10 srk-keskus, Kari, Tiisanen. Messun jälkeen syntymäpäiväjuhla seniorileille. Tied. Juha Halonen p. 050 549 7024.
Aamurukous ke klo 8 srk-keskus.
Messu su 15.10. klo 10 srk-keskus, Siistonen, Nieminen.
Leipäsununtai ja ehtoollinen su 15.10. klo 16 srk-keskus.

Apua ja tukea tarvitseville

Diakoniapäivystys Halssilan kirkolla, Kärpänkujä 5 (käynti kirkon alapuolelta) ma ja ke klo 9–10.30. Muulloin sop. muk. p. 050 549 7024 tai juha.halonen@evl.fi. Ei päiväystystä ajalla 16.–22.10.

Pietarin Kilta ti 17.10. klo 18 srk-keskus.

Aikuisille

Torstai-tapaaminen to 12.10. klo 13, vieraana Ulla Klemettinen.
Talkoopäivä pe 13.10. klo 10–14 Telkantie 2 C kerhotila. Tehdään yhdessä villasta lampaita ja leikataan flanelloja lapsityön hartauskäyttöön. Saa olla koko ajan tai osan aikaa. Pientä purtavaa.
Raamattupiiri to 19.10. klo 17 srk-keskus.

Nuorille

Jatkot ja avustajat ke 11.10. klo 17.30 Huhtasuon terveyskeskuksen ryhmähuone (käynti pääovesta).
Isokoulutus ke 11.10. klo 17.30 Huhtasuon terveyskeskuksen ryhmähuone.
Syyslomalla vk. 42 ei ole isokoulutusta.
Lokakuussa ei ole nuorten iltoja! Tied. Leila Jokiniemi p. 050 549 7021 ja Maria Hurme p. 050 549 7017.

Lapsille ja lapsiperheille

Perhepyhäkoulu Pikkuleipä su 8.10. klo 16 srk-keskus.
Perhekerho ma klo 9.30–11.30 Telkantie 2 C kerhotila.
Päiväkerho, 3–5 v. Telkänpesä 2 C kerhotila ti klo 9–11 ja to klo 13–16. Kysy vapaista paikoista p. 050 301 8233/050 407 9126.

Vauvakahvila ti klo 13–15 Telkantie 2 C kerhotila. Avoin ja maksuton.
Puuahakerho ti 10.10. klo 17–18 Telkänpesän kerhotila, Telkantie 2 C. Leikkejä, pelejä, askartelua. Maksuton.
3-vuotiaiden synttärät ti 10.10. klo 18. Pikku Kakkosesta tuttu Tuomo Rannkari esiintyy.
Iltaperhekerho ke 11.10. klo 17.30–19 Telkantie 2 C kerhotila. Paritt. viikkojen ke syyslomaa (vko 42) asti.
Syysleiri 8–11-vuotiaille ma–ke 16.–18.10. Vesala. Hinta 35 €, lisätietoja Maria Hurme p. 050 549 7017 ja Leila Jokiniemi p. 050 549 7021.
Syyslomalla vk. 42 ei ole kerhoja.

HUHTASUO

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä

Yhteiskuljetus su jumalanpalvelukseen Halssilan kirkkoon lähtee Huhtasuon kirkon bussipysäkillä klo 9.45. Paluukuljetus n. klo 11.30.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakoniapäivystys. Voit olla yhteydessä diakoniatyöntekijään puhelimitse tai tulemalla Mäntykankaan kappelin takana olevaan toimistorakennukseen, Laukaantie 5, ma klo 13–14.30 tai ti klo 10–11.30. Puhelin 050 549 7005, elisa.vainio@evl.fi. Ei päiväystystä 9.–10.10.

Aikuisille

Aikuisten käsityökerho ti klo 18 Huhtasuon terveyskeskuksen Kaarisali.

Nuorille

Jatkot ja avustajat ke 11.10. klo 17.30 Huhtasuon terveyskeskuksen ryhmähuone (käynti pääovesta).
Isokoulutus ke 11.10. klo 17.30 Huhtasuon terveyskeskuksen ryhmähuone (käynti pääovesta).
Syyslomalla vk. 42 ei isokoulutusta. Lokakuussa ei ole nuortetiltoja! Tied. Leila Jokiniemi p. 050 549 7021 ja Maria Hurme p. 050 549 7017.

Lapsille ja lapsiperheille

Perhekahvila pe klo 9.30–11. Huhtasuon terveyskeskuksen kaarisali.
Ekavaavuryhmä ma klo 14–16. Huhtasuon terveyskeskuksen Kaarisali. Kysy vapaista paikoista 050 549 7023.
Puuahakerho 8–11 v., ma 9.10. klo 17–18 Huhtasuon päiväkeskuksen kerhotila, Nevakatu 2. Maksuton.
Lapsi–aikuinen-käsityöpaja ma 9.10. klo 17.30 Huhtasuon terveyskeskuksen Kaarisali. Yli 5 v. lapsille oman aikuisen kanssa. Ilm. 050 323 5355. Lukukausimaksu 10 €/perhe.
Päiväkerho 3–5 v., Huhtasuon terveyskeskuksen ryhmähuone ti klo 13–16 ja to klo 9–11. Kysy vapaista paikoista 044 705 6480.
Perhekahvila pe klo 9.30–11. Huhtasuon terveyskeskuksen Kaarisali.
Syysleiri 8–11 v. ma–ke 16.–18.10. Vesala. Hinta 35 €, tied. 050 549 7017/050 549 7021.
Syyslomalla vk. 42 ei ole kerhoja.

KELJONKANGAS

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä

Neulasmessu su 8.10. klo 16 Neulaskoti, Jurva, Tahkola. Lapsille mahdoll. kirkkosalin valmisteluun klo 15.45. Pyhäkoulu. Kahvit.

Apua ja tukea tarvitseville

Diakoniapäivystys ti 10.10. klo 9–11 Neulaskoti.
Neulaskodin ruokailu ti 10.10. klo 12–13 Neulaskoti. Tied. 050 549 7015.
Diakoniapäivystys ti 17.10. klo 9–11 Neulaskoti, 050 549 7015.
Neulaskodin ruokailu ti 17.10. klo 12–13 Neulaskoti. Tied. 050 549 7015.
Neulaskodin olohuone ke 18.10. klo 13–14.30 Neulaskoti. Tied. 050 549 7015.

Aikuisille

Neulaskodin olohuone ke 11.10. klo 13–14.30 Neulaskoti. Tied. 050 549 7015.
Raamattunäyttely 30.10.–5.11. Säänsalon srk-kodilla. Tuo kirkkoon tai srk-kodille lasten-, perhe-, viikki-, pistekirjoitus-, ääni- tai vaikka täynnä muistiinpanoja oleva arki-Raamattusi. Tied. Paula Kiviranta 050 598 0951 tai Osmo Väättäinen 0500 545 611.

Lapsille ja lapsiperheille

Perhekerho pe 6.10. klo 9.30 Neulaskoti.
Pyhäkoulu su 8.10. klo 16 Neulaskoti.
Vauvuryhmä ti 10.10. klo 9.30 Neulaskoti.
Taapero-ryhmä ke 11.10. klo 9 Neulaskoti.
Perhekerho pe 13.10. klo 9.30 Neulaskoti.
Kerhotoiminta lomailee viikolla 42.

Vauvuryhmä ti 17.10. klo 9.30–11.30 Neulaskoti.
Taapero-ryhmä ke 18.10. klo 9–11.00 Neulaskoti.
Perhekerho pe 20.10. klo 9.30–11.30 Neulaskoti.

KELTINMÄKI

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä

Messu su 8.10. klo 10 kirkko. Mäkinen, Ridanpää, Lintunen, Seurakuntakuoro. Lähetyspyhä, kirkkokahvit. Pyhäkoulu.
Aamurukous ti klo 8 kirkko.
Hiljainen aamurukous to klo 8 kirkko.
Rukoushetki pe 13.10. klo 8.30 kirkko.
Birgitan päivät la 14.10. Keltinmäen kirkko. Klo 14 Birgittalaisisarten lauluja Naantalin luostarista. MuT Hilikka-Liisa Vuori kertoo lauluista ja luostarielämästä. Vox Silentiin laulajat Johanna Korhonen ja Hilikka-Liisa Vuori laulavat ja laulattavat osallistujia. Klo 16. Kohtalokkaasta valinnasta kohti luvattua maata. Taidemaalari Annukka Laine kertoo uusien kirkkotehtiin syntyprosessista. Klo 17.30 Pieni iltapala. Klo 18. Ehtokellot ja konsertti Hengellisten äitien poluilla, lauluyhtye Vox Silentii. Ehtokellojen aikana kirkko puetaan uusiin vihreisiin tekstiileihin.
Messu su 15.10. klo 10 kirkko, Pitkänen, saarna pastori Meri Tirroniemi, Salminen, Lintunen, lauluyhtye Vox Silentii, kahvit, pyhäkoulu.

Apua ja tukea tarvitseville

Yhteisöruokailu ma 9.10. klo 17–18.30 Keltinmäen kirkko. Aikuiset 1 € (lapsest 4–12 v 0,50 €).
Ruokapankkisetelipäivystys to klo 12 kirkko. Avoin ruokapankkisetelipäivystys
Yhteisöruokailu ma 16.10. klo 17–18.30 Keltinmäen kirkko. Aikuiset 1 € (lapsest 4–12 v 0,50 €).
Myytätuuliryhmä to 19.10. klo 14 kirkko. Tied. diakoni Elina Sarlund.

Apua ja tukea tarvitseville

Yhteisöruokailu ma 9.10. klo 17–18.30 Keltinmäen kirkko. Aikuiset 1 € (lapsest 4–12 v 0,50 €).
Ruokapankkisetelipäivystys to klo 12 kirkko. Avoin ruokapankkisetelipäivystys
Yhteisöruokailu ma 16.10. klo 17–18.30 Keltinmäen kirkko. Aikuiset 1 € (lapsest 4–12 v 0,50 €).
Myytätuuliryhmä to 19.10. klo 14 kirkko. Tied. diakoni Elina Sarlund.

Lahjoitusruokaa edullisesti
Keltinmäen kirkolla on tarjolla lahjoituksena saatua ja samana päivänä valmistettua ruokaa maanantaisin klo 17–18.30. Hinta aikuisilta euron ja 4–12-vuotialta 50 senttiä. Tarjolla on aina vähintään leipää, juotavaa, mahdollisesti puuroa tai keittoa.

Lähetys- ja avustustyö

Lähetyspiiri ma klo 18 kirkko.

Aikuisille

Kuuhun päiväpiiri ma 9.10. klo 12 Kuuhun kylätoho. Anneli Malinen, ruonlausuntaa.
Saihokadun olohuone ti klo 11 Saihokatu 4.
Saihokadun ruokailu ti klo 12 Saihokatu 4. 4 h/klö.
Keltinmäen Olohuone ke 11.10. klo 13 kirkko. Lapsuuteni. Hautamäki.
Seurakuntakuoro to 12.10. ja ti 17.10. klo 18. Tied. Petri Lintunen, 050 521 5414.
Keltinmäen Olohuone ke 18.10. klo 13 kirkko. Ihmettelyä Kolminaisuusikonin äärellä. Salminen.

Lapsille ja lapsiperheille

Pyhäkoulu su klo 10 kirkko.
Taapero-ryhmä ma 9.10. klo 14.30 kirkko. Tied. 050 408 8852.
Perheolkkari ti 10.10. klo 9–11 Erä-miehenkatu 6.
Kirkkohetki pienille ja suurille ke 11.10. klo 9.15 kirkko.
Lapsikuoro ke 18.10. klo 16 kirkko. Kerhotoiminta lomailee viikolla 42.

KESKUSTA

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä

Hiljaisuuden hetki pe 8.9.–22.12. klo 12–14 Kaupunginkirkko.
Messu su 8.10. klo 10 Kaupunginkirkko. Pohjola, Watia, Björninen. Kahvit ja lähetyspyhätilaisuus Vanhassa papilassa.
Viikkomessu to 12.10. klo 13 Kaupunginkirkko.
Messu su 15.10. klo 10 Kaupunginkirkko. Watia, Koli, Laasonen.
Viikkomessu to 19.10. klo 13 Kaupunginkirkko.

Musiikkitilaisuudet

Konsertti Suomalainen rukous – Suomi 100 vuotta su 8.10. klo 18 Kaupunginkirkko. Suomalaista laulu- ja urkumusiikkia 100 vuoden ajalta. Juhani Alakärppä, baritoni, Pekka Luukkonen, urut ja piano. Ohjelma 10 €.

Apua ja tukea tarvitseville

Päivystys ma, ke ja to klo 9–11 Vapaudenkatu 60. Pietiläinen 050 549 7027, Kukkonen 050 340 0665 tai Lintulahti 050 549 7006.

Lähetys- ja avustustyö

Lähetyspiiri ke 11.10. klo 10 Vanha pappila.

Aikuisille

Raamattupiiri kaikenikäisille ti 5.9.–12.12. klo 10 Vanha pappila.
Seniorikammari avoin keskusteluryhmä ma 9.10. klo 14 Vanha pappila. *Suomi 100 v – Minun Suome*, Kukkonen.
Eläkeläisten piiri Viitakoti, Viitanienmentie 24 ke 11.10. klo 14.
Varttuneiden ja eläkeläisten piiri ke klo 13 Puistotori 4.
Kylän kammari to 19.10. klo 14 Vanha pappila.
Virtailta/Nightbreak to 12.10. klo 18 Yliopistonkatu 26 B. Ilta nuorille aikuisille / a group for young adults! Aiheena tänään yksi, pyhä, yhteinen seurakunta perheenä.

Nuorille

Näytelmäkerho ti 10.10. klo 18.30–20.30 Yliopistonkatu 26 B. 7–9-luokkalaissille. Ilm. 9.10. asti jyvaskylanseurakunnannuoret.fi

Lapsille ja lapsiperheille

Perhepyhäkoulu su 8.10. klo 16 Vanha pappila.
Taaperokerho ma 9.10. klo 9.30–11 Yliopistonkatu 28 B.
Kokkikerho ma 9.10. klo 16.45–18.15 Yliopistonkatu 26 B. 1–4-luokkalaissille. Hinta 15 €. Ilm. 9.10. asti jyvaskylanseurakunnannuoret.fi
Kuvataat!-kerho ti 10.10. klo 16.30–18 Yliopistonkatu 26 B. 3–5-luokkalaissille. Ilm. 9.10. asti jyvaskylanseurakunnannuoret.fi
Perhekerho ke 11.10. klo 9.30 Yliopistonkatu 28 B.

KORPILAHTI

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä

Messu su 8.10. klo 10 seurakuntatalo, Koivisto, Luiro. Korpilahden Reumayhdistyksen väkeä. Kahvit.

Näkökulmia reformaatioon

Reformaation tulokulmia –luentoa jatkau sunnuntaina 15.10. klo 11.30 Korpilahden seurakuntatalolla. Professori ja tutkija Veli-Matti Kärrkäinen luennoi ekumeniasta. Kärrkäinen myös saarnaa klo 10 alkavassa messussa.

Sanan ja rukouksen ilta ke 11.10. klo 18 Korpikela. Yhdessä helluntaiseurakunnan kanssa.
Yhteiskristillinen Raakel-ilta naisille la 14.10. klo 15 Korpikela.
Messu su 15.10. klo 10 seurakuntatalo. Kärrkäinen Veli-Matti, Koivisto, Laiho.

Apua ja tukea tarvitseville

Ajanvarauksella diakonissan vastaanotolle. kirs.lepoaho@evl.fi, 050 557 9003.

Aikuisille

Väentupa Korpikelaalla ti klo 11. Näkö- ja kuulovammaisten kerho to 12.10. klo 11.30–14 seurakuntatalo.
Aamupysäkki pe 13.10. klo 9–11 seurakuntatalo.
Lapsille ja lapsiperheille
Pohjoisten kylien perhekerho ke 11.10. klo 9–11 Ylä-Muuratjärven kyläto.
Iltaperhekerho ke 11.10. klo 18 seurakuntatalo. Taskulamput mukaan!
Perhekerho to 12.10. klo 9.30 seurakuntatalo.
Perheiden kirkkohetki to 12.10. klo 9.30 seurakuntatalo.
Kerhotoiminta lomailee viikolla 42.

Nuorille ja aikuisille

Kirkkokuoron harjoitukset to 12.10. klo 17.45 seurakuntatalo. Tied. 050 5579 004.

KORTEPOHJA

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä

Messu su 8.10. klo 16 seurakuntakeskus, Mäkinen, Lintunen, Seurakuntakuoro.
Hiljentymsiryhmä Perjantain puoli-päivä pe 13.10. klo 13.30 seurakuntakeskus, Eivor Pitkänen. Oma Raamattu ja muistiinpanovälineet mukaan.
Messu su 15.10. klo 16 seurakuntakeskus, Pitkänen, Vuorenoja. Kahvit.

Musiikkitilaisuudet

Yhteislauluhetki ti klo 14.45 seurakuntakeskus.

Apua ja tukea tarvitseville

Yhteisöruokailu ma 9.10. ja 16.10. klo 17–18.30 Yliopistonkatu 26 B. 7–9-luokkalaissille. Ilm. 9.10. asti jyvaskylanseurakunnannuoret.fi
Ruokapankkisetelipäivystys to klo 9 seurakuntakeskus.
Torstai-kauppa to klo 12–13.30 seurakuntakeskus. Maksuton tarjoilu.

Lähetys- ja avustustyö

Lähetyspiiri ti 17.10. klo 10 seurakuntakeskus.

Aikuisille

Tiistaitapaaminen ti 10.10. klo 13 seurakuntakeskus. Helena Nieminen-Ortiz, aiheena Aleksis Kivi.
Lähde!-kuoron harjoitukset to 12.10. klo 18 seurakuntakeskus.

Lapsille ja lapsiperheille

Kerhotoiminta lomailee viikolla 42.

KUOKKALA

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä

Messu su 8.10. klo 11 kirkko, Mannström, Reukauf, Lampinen, Heikkilä. Jubilate Deo -tanssijat avustavat. Pyhäkoulu, kahvit.
Hiljaisuuden ilta ke 11.10. klo 18 kirkko. Arjen retiriitti (45 min) jälkeen iltatee.
Ehtoollisavustajakoulutus to 12.10. klo 18 kirkko. Et tarvitse ennakkotietoa, ainoastaan kiinnostusta toimimaan ehtoollisavustajana Kuokkalan kirkon messuissa. Vanhoille ehtoollisavustajille tapaaminen ja tilanteen päivittäminen.
Messu su 15.10. klo 11 k

Tapahtumat 6.10.–20.10.

Kirkkokahvit su 8.10. klo 11.15 seurakuntakoti. Mukana Sansasta lähetystyöntekijä Eila Murphy.
Hautausmaan haravointitalkoot ke 11.10. klo 8 seurakuntakoti. Talkoolaisille tarjolla aamukahvit ja lounas.
Kirkkokahvit su 15.10. klo 11.15 seurakuntakoti.

TIKKAKOSKI

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Messu su 8.10. klo 10 kirkko, Marja Rämänen, Vallipuro, Piilonen.

Rukouksen lahja

Sanan, rukouksen ja laulun illassa Gunilla Ranta puhuu rukouksen lahjasta sunnuntaina 8.10. klo 18 Tikkakosken kirkossa. Illassa mukana myös Risto Vallipuro ja Hannes Asikainen.

Päiväpiiri Jylhänperällä pe 13.10. klo 12.30.
Messu su 15.10. klo 10 kirkko, Vallipuro, Laine. Sadonkorjuumyyjäiset ja uutispuuro.

Musiikkitilaisuudet

Suomi 100 -konsertti: Tikkakosken Mieslaulajat ja Mieskuoro Vaajan Laulu su 22.10. klo 16 kirkko. Kuoroa johtaa Jukka Parviainen. Ohjelma 5 €, tuotto Tikkakosken aluseurakunnalle. Kahvitarjoilu.
Lapsikuoron harjoitus kirkolla ke 11.10. klo 17–18 kirkko. Syysloma-viikolla ei ole kuoroa! Tied. 040 560 9913.

Apua ja tukea tarvitseville
Ruokajakelu Tikkakosken kirkolla parittomien viikkojen torstaisin klo 10.30.
MieliMaasta-vertaisryhmä ti 10.10. klo 18, pappila. Ryhmä masentuneille ja heidän omaisilleen. Vetäjänä Joni Hakala p. 0409115796, jontte10@koti.luukku.com.

Aikuisille

Diakonian ja lähetysten työtupa ti klo 12, kirkko. Käsitöitä ja leivontaa. Päiväkahvi klo 14.
Miesten keskukseluupiiri pappilassa tiistaisin klo 13. Päiväkahvi työtuvala klo 14.
Lukupiiri ke 11.10. pappilassa joka toinen keskiviikko klo 13.
Naisten ilta ma 16.10. klo 18 pappila, Inkeri Tuunanen. Raamattua, rukousta, keskustelua. Teetarjoilu.

Lapsille ja lapsiperheille

Perhekerho ti 10.10. klo 9.30 kirkko.
Perhekerho ti 10.10. klo 9.30 Puuppolan kerhotila.
Perhekerho ti 10.10. klo 13 kirkko.
Ekavauvakerho ke 11.10. klo 13 kirkko.
Pyhäkoulu ke 11.10. klo 18 Puuppolan kerhotila.

Muu

Sadonkorjuumyyjäiset, uutispuuro ja kahvit messun jälkeen su 15.10. noin klo 11.30.

Nuorille ja aikuisille

Miesten saunailta ke 11.10. klo 17.30 Sarpatti. Pyyhe ja piipia mukaan!

VAAJAKOSKI

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Vanhusten viikkomessu pe 6.10. klo 12 kirkko, Liimatainen, Kauppinen, Reingoldt, Tiusanen. Valtakunnallinen vanhusten viikko. Kahvit.
Messu su 8.10. klo 10 kirkko, Huttunen, Salmela.

Raamattuopetusilta ti 10.10. klo 18.30 kirkko. Löytöretki Galatalaiskirjeseen. *Kristityn vapaus*, Kari Valkonen, musiikki Saara Mörsky. Kahvit klo 18.
Tölskän seurakuntailta ke 11.10. klo 18.30 Kerttu ja Heimo Savellalla, Mutkatie 14.
Miesten päiväraamattupiiri to 12.10. klo 12 kirkko.
Eläkeläisten kirkkopyhä su 15.10. klo 10 kirkko, Kauppinen, Asikainen, Kotaraiset. Eläkeläisten Jyväskylän mlkn yhdistyksen 40-vuotisjuhla.
Majataloilta Levottomuudesta rauhaan ti 17.10. klo 18, kirkko. Mukana mm. Kaija ja Tapio Karjalainen, Mari ja Kari Valkonen, Hannu Huttunen. Musiikissa Arja Honkasalo.
Miestenpiiri to 19.10. klo 18.30 kirkko.

Musiikkitilaisuudet

Kuorot. Työikäisten naisten Ihanaiset-gospelkuoron harjoitukset ma klo 17.30–19, Taulumäen kirkko. Tied. maria.salmela@evl.fi, 050 3800608.
Majakka-kuoro ma klo 19, Taulumäen kirkko. Tied. Maria Salmela. Seniorit-kuoro, ke klo 12 Vaajakosken kirkko. Lauluryhmä Ester kirkolla maanantaisin klo 18. Tied. Ursula Hyvärinen 041 538 0942 tai mursuhyva@gmail.com.
Ruamjain lähtökonsertti Italiaan ma 9.10. klo 18.30 Vaajakosken kirkko. Lippu 20/10 €.
Vaajan laulun ja Tikkakosken Mieslaulajien yhteiskonsertti Suomi 100 vuotta su 15.10. klo 16 kirkko. Vapaaehtoinen ohjelmamaksu 5 €. Tuotto srkn:n nimeämään kohteeseen. Kahvitarjoilu.

Apua ja tukea tarvitseville
Päivystykset Vaajakosken kirkolla ja Jyskän srk-kodilla ajanvarauksella diakoniatyöntekijöiden kautta. Marja-Leena Liimatainen, 040 560 9926, marja-leena.liimatainen@evl.fi ja Tero Reingoldt, 040 560 9927, tero.reingoldt@evl.fi.

Aikuisille

Tule tekemään joulunäytelmää

Tuustari Martti –näytelmän ensitapaaminen on torstaina 12.10. klo 16.30–18 Vaajakosken kirkolla. Tule mukaan tekemään joulunäytelmää Vaajakosken aluseurakunnan työntekijöiden kanssa.

Puuroporinat torstaisin klo 8.30–9.30 Jyskän srk-koti.

Jyskän keskiviikkokerho ke 11.10. klo 13 Jyskän seurakuntakoti.
Lähetyspiiri ti 17.10. klo 13 kirkko. Vaajakosken keskiviikkokerho ke 18.10. klo 13 kirkko.

Nuorille

Hengari ke 11.10. klo 18 kirkon alakerrassa.

Lapsille ja lapsiperheille

Taaperot pe 6.10. klo 9 Jyskän seurakuntakoti.
Kertun pyhäkoulu su klo 14, Mutkatie.
Jyskän perhepyhäys klo 10.10. klo 9. Ekavauvaryhmä Pallerot ti 10.10. klo 13 Vaajakosken kirkko.
Vaajakosken iltaperhekerho ke 11.10. klo 17.30 kirkko.
Taaperot pe 13.10. klo 9 Jyskän seurakuntakoti.
Vaajakosken iltaperhekerho ke 18.10. klo 17.30 kirkko.

Yhteiset

Aikuistyö
Vesalan veljespiiri ma 16.10. klo 18 Vesalan leirikeskuksessa.

Aseman Pysäkki

Kahvila, pieni kirpputori/vaihtotori, Hannikaisenkatu 27–29.
 Avoimna ma, ti ja to klo 11–15. Tied. antti.laitinen@evl.fi, 050 360 3484.
Tietovisa ma klo 13.30.
Viikkomessu to klo 13 Kaupunginkirkko.
Rukouspiiri to klo 14.30.
Papintunti to klo 14.
Virsi- ja laulutunti ma 9.10. klo 12.

Vapaaehtoisten kahvihetki

Kahvihetki Lähimmäisen Kammarin aikaan toimineille vapaaehtoisille on tiistaina 10. lokakuuta klo 15.30 Aseman Pysäkillä.

Jyväskylän kaupungin Aikuissosiaalityön neuvontapiste Aseman Pysäkillä to 17.10. klo 14–15. Otamme vastaan villalankoja.

Kansainvälinen työ
Virtailta / Nightbreak to 12.10. klo 18 Yliopistonkatu 26 B. Aiheena Yksi, pyhä, yhteinen seurakunta perheenä.

KohtaamisPaikka
BrunssiKirkko @ Kristillinen koulu su

Kristilliset järjestöt

Herättäjä-Yhdistys
Siioninviriseurat pappilassa ma 9.10. klo 17.30 (Vapaudenkatu 26).

Jyväskylän NNKY
 Puistotori 4, T Tanja Nieminen, 040 740 4472, jklmnky@elisanet.fi
II Eira Pannu Symposium su 8.10. klo 15. *Reformatio 500 vuotta: naisten ja seksuaalisuuden kirkkohistoria*, pastori Eeva-Kaisa Rossi. Lauluryhmä Jännät. Stipendin jako.
Kirjapiiri I ma 9.10. klo 13. Elena Ferrante: *Loistava ystävä*.
Avoim kohtaamispaikka aamiaisiin (aamupala 5 euroa) ti 10.10. klo 9–11. Näistä levyistä en luovu, Tuula Vuoristo.
Latinanpiiri ti 10.10. klo 13. Ikäihmisten musiikkitoimintatutkio pe 13.10. klo 10–11. 5 e, ilm. toiminnanohjaajalle.
Avoim kohtaamispaikka aamiaisiin (aamupala 5 euroa) ti 17.10. klo 9–11. Hoitoahto, Aira Autio.
Uutta: Leiden leffatreffit. Mennään yhdessä päivänäytöksiin ja keskustellaan elokuvan jälkeen kahvilassa. Kutsut tekstiviestillä. Ilmoittaudu toiminnanohjaajalle.
Syksyn muskariryhmät keskiviikoin: Taaperomuskari 1–2-vuotiaille 9.45–10.15. Perhemuskari I (yksi tai useampi alle 5-v. lapsi samasta perheestä) klo 10.15–11.

Jyväskylän Kristilliset
Eläkeläiset ry
 Tilaisuus ma 9.10. klo 14 Sepänkeskuksessa, Kyllikinkatu 1. Puhujana Aarno Malin, Lähteellä-kuoro. Kahvi klo 13.30. Tilaisuuden jälkeen syyskokous.

Jyväskylän Rauhanyhdistys
 www.jkry.net, 044 505 0653
Virsilauluilta la 7.10. klo 18, Muuramen kirkko; klo 19 Seurat, ry.

8.10. klo 11. Pastori Bobb Payne Englannin New Wine- verkostosta. Nyttärit. Lastenohjelmat.
ALFA @ Vanha pappila ma 9.10. klo 18–20, Vapaudenkatu 26. #kokeileAlfaa maanantaisin 2.10.–20.11. klo 18–20 (ei vko 42). Tied. ja ilm. tiina.kilkki@kohtaamispaikka.net / 044 524 3904.
Muut toimintatiedot kts. www.kohtaamispaikka.net / facebook KohtaamisPaikka Jyväskylä / instagram @kohtaamispaikka

Maahanmuuttajatyo
 johanna.kontinen@evl.fi 050 549 7033, oxana.usova@evl.fi, 041 705 2329.
Päivystys ma, ti ja to klo 11–15 Aseman Pysäkki, Hannikaisenkatu 27–29.
Kahvila ma, ti ja to klo 11–15 Aseman Pysäkki. Pientä purtavaa, vaatteita ja kodintavaroita.
Kuokkala:
Naisten Suomi-kerho ti klo 10–11.30, Polttolinja 37.
Keskusta:
Naisten Suomi-kerho ke klo 10–11.30, Kauppakatu 13.
Keltinmäki:
Paluumuuttajien kerho ti klo 10–12, Keltinmäen kirkko, Keltinmäentie 10.

Naisten saunailta
Naisten saunailta ti 10.10. klo 17 Vesalan leirikeskuksessa.

Näkövammaiset, huonokuuloiset, omaishoitajat
 Tuija Emaus-Etindelle 050 549 7023. Päivystys ma ja ke klo 9–11.
Omaishoitajien Oma hetki ke 11.10. klo 12–13.30 Vanhassa pappilassa, Vapaudenkatu 26, mukana sairaalapastori Heikki Lepoaho.

Sana ja rukous
Raamattuopetusilta Galatalaiskirjeestä ti 10.10. klo 18.30 Vaajakosken kirkossa. *Kristityn vapaus*, Kari Valkonen, musiikki Saara Mörsky. Kahvitarjoilu klo 18.
Majataloilta ti 17.10. klo 18 Vaajakosken kirkossa. *Levottomuudesta rauhaan*, mm. Kaija ja Tapio Karjalainen, Mari ja Kari Valkonen, Hannu Huttunen. Musiikissa Arja Honkasalo.
Rukousrettiitti Tule Pyhä Henki! 24.–26.11.Vesalan leirikeskuksessa. Alustajina mm. Kari ja Mari Valkonen, ylistykseen johtavat Erik Bäckström ja Arja ja Jarmo Honkasalo. Hintaa 80–190 e (sis. täysihoidon ja ohjelman). Tied. ja ilm. 31.10. mennessä kari.valkonen@kolumbus.fi, 050 384 3702.

Viittomakieliset
 paivi.lehtinen@evl.fi, 050 549 7012, Vapaudenk. 60. Vastotto ti 9–12 ja ke 13–15. Web-kamera-aika ke klo 11–12.
Viittomakielinen raamattupiiri to 12.10. klo 17.30 Vapaudenkatu 60.
Viittomakielinen messu su 15.10. klo 15 Palokan kirkossa.

Naisten Raamattupiiri ti 10.10. klo 13.
Naistenpiiri ke 11.10. klo 18.
Muualla Jyväskylässä:
Perhepyhäkoulu Pikkuileipä su 8.10. klo 16 Halsilan kirkossa, Kärpänkuja 5. Lapsille raamatunkertomus ja leikkiä. Vanhemmillä mahdollisuus raamattupiiriin. Käynti alapihan puolelta.
Leipäsununtai su 15.10. klo 16 Halsilan kirkossa, Kärpänkuja 5. *Luojamme, lunastamme ja pyhittäjämme*, Lasse Jussila. Ehtoollinen ja kahvit. Lapsille omaa ohjelmaa.

Vaajakosken miestenpiiri to 19.10. klo 18.30 Vaajakosken kirkolla, Kirkkotie 11.

Lähetysyhdistys Kylväjä
 Lähetysteologi Jukka Norvanto täyttää 60 vuotta. Juhlapäivää vietetään Tampereen Viinikan kirkossa ja Pakahuoneella 22.10. Kyytitoiveet Raija Hämyseltä p. 044 534 7114 sekä www.kylvaja.fi.

SLEY
 Lutherin kirkko, Kansakoulukatu 5
Messu su klo 12: 8.10. Petri Harju, Hammona; 15.10. Jorma Kuikka.
Evangeliset opiskelijat ke klo 18.30: 11.10. *Pelastuminen lahjana*, Aleksi Kuokkanen; 18.10. Musailta.

Jyväskylän Kertsu-nuortenilta 18.10. 801, http://keski-suomi.sek.fi
 Toimisto avoimna ti ja to klo 10–14.
Lähetyskoti:
Aamurukouspiiri maanantaisin klo 8–9.
Nuortenilta Breikki nuorille ja opiskelijoille tiistaisin klo 18–21.
Rukouspiiri maahanmuuttajien puolesta keskiviikkoisin klo 13.
Särkynneiden majatalo torstaisin klo 13. Avoimet ovet Lähetyskodissa la 7.10. klo 14–17.

Sanan Keidas su 8.10. klo 16. *Oppi ja opettaminen*, Tommi Parikka.

Reformaation merkkivuosi

LÖYTÖRETKI GALATALAISKIRJEESEEN

■ Sanan ja rukouksen järjestämissä illoissa perehdytään Galatalaiskirjeseen. Tiistai-illan 10.10. aiheena on Kristityn vapaus. Kahvit klo 18, luento alkaa klo 18.30. Opetuksesta vastaa Kari Valkonen ja musiikista Saara Mörsky.

SUOMI JA LUTERILAISUUS

■ Miten Suomesta tuli luterilainen pohditaan torstaina 12.10. klo 18 Vanhassa pappilassa (Vapaudenkatu 26). Aiheesta alustavat professori emeritus Simo Heininen ja kirkkoherra Anders Hamberg, tervehdyssanat lausuu kirkkoherra Arto Viitala. Teetarjoilu. Tilaisuuden järjestäjinä ovat Pyhän Olavin seurakunta ja Jyväskylän seurakunta.

BIRGITAN PÄIVÄT

■ Birgitan päivät Keltinmäen kirkolla lauantai ja sunnuntaina 14.–15.10. Kts. tarkemmat tiedot sivulta 12.

REFORMAATION TULOKULMIA

■ Professori ja tutkija Veli-Matti Kärkkäinen luennoi ekumeniasta sunnuntaina 15.10. klo 11.30 Korpilahden seurakuntatalolla. Tapahtuma on osa Reformaation tulokulmia -luentosarjaa.

Lisätiedot: www.jyvaskylanseurakunta.fi

Syntymäpäiväjuhla

Kaupunginkirkossa on sunnuntaina 19.11. klo 10 messu ja sen jälkeen juhlakahvit Vanhassa pappilassa (Vapaudenkatu 26). Juhlakahvit on tarkoitettu Keskustan aluseurakuntalaisille, jotka täyttävät 70, 75, 80, 85, 90 tai sitä enemmän syys–joulukuussa 2017.

Messuun ja kahville voi tulla yksin tai yhdessä läheisen kanssa. Ilmoittautuminen perjantaihin 10.11. mennessä aluesihtööri Kaisa Tuomi p. 040 535 0492, diakonissa Lea Pietiläinen p. 050 549 7027 tai diakonissa Eevi-Riitta Kukkonen p. 050 340 0665.

Uutisia hyvässä hengessä!

Seuraava lehti
20.10.

■ Kummina Kampuksen Dynamossa

■ Hengellisyyttä rintamalla

■ Seppä ja nimetön kisällä

Henki & elämä

7. vsk. ISSN 1798-1255
Kustantaja Jyväskylän seurakunta
Julkaisija Jyväskylän seurakunta
Taitto: Viestintä-Paprico Oy
Paino Lehtiseppät Oy
Painosmäärä 60 000 kpl
Jakelu Posti Oyj
Jakeluhuomautukset
 Postin asiakaspalvelu, puh 0600 94320
www.posti.fi/palaute

Päätoimittaja Marjo Rönkvist
 040 535 1064

Toimitus
 Kaarina Heiskanen 050 380 0612
 Heikki Impiö 050 303 3180
 Tatu Kuukkanen 050 360 3459
 Sirpa Koivisto 040 703 0350
Sähköposti
 jklsrk.viestinta@evl.fi tai etunimi.sukunimi@evl.fi
Faksi 014 636 785
Osoite Tellervonkatu 5, PL 103, 40101 JYVÄSKYLÄ
Ilmoitusmyynti:
 pirjo.teva@kotimaa.fi
Ilmoitushinnat 1,60 e/pmm

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNNAN YHTEYSTIETOJA

Postiosoite: PL 103 40101 Jyväskylä

Kattavat yhteystiedot verkkosivulla:
www.jyvaskylanseurakunta.fi
 Sähköposti: etunimi.sukunimi@evl.fi
 ellei toisin mainita

KIRKKOHERRANVIRASTO

Tellervonkatu 5
 Avoimna ma–pe klo 9–15.30
 Kirkkoherranvirasto 050 363 2300
 Hautauspalvelut 040 162 3982
 Neuvonta 014 636 611
 Päivystävä pappi 040 535 2328
 Kirkkoherra Viitala Arto 0400 540 490

Aseman Pysäkki

Laitinen Antti 050 360 3484,

Diakonia ja yhteiskunnallinen työ

Lekander Heini, työalasihtööri 050 521 5416

Hautaus- ja puistopalvelu

Pekuri Antti, hautaustoimen päällikkö 0500 426 420
 Kiivi Olavi, ylipuutarhuri 050 365 0960
 Saarinen Virpi, toimistosihtööri 040 535 2167

Kiinteistöpalvelu

Lukkarinen Maritta kiinteistöpäällikkö 0400 635 001
 Siekinen Miia, toimistosihtööri vs. 050 382 4424

Lapsi- ja perhettyö

Parkkali Ritva, työalasihtööri 050 549 7013

Leirikeskusten varaukset

040 535 1657
 Kirjavainen Pekka, leirikeskusten isäntä 050 521 5407

Lähetys ja kansainvälinen vastuu

Laine Raimo, kappalainen 0400 748 671
 Klemettinen Ulla, työalasihtööri 050 3409 889
 Johanna Kontinen, maahanmuuttajatyo vs 050 549 7033

Nuorisotyö

Grönholm Petri, työalasihtööri vs. 050 521 5401
 Federley Anne, nuorisomusiikko vs. 050 549 7048
 Maasola Jussi, erityisnuorisotyönohjaaja 040 509 8060
 Göös Ilkka, erityisnuorisotyönohjaaja 040 527 5382
 Järvenpää Hannes, vammaisnuorisotyö 050 549 7029
 Bom Pasi, partio/Lehtisaari 050 5497 011

Opiskelijatyö

Nieminen Kimmo, yliopiston oppilaitospappi 050 594 8167
 Tikkanen Johanna, ammattopiston ja ammattikorkeakoulun oppilaitospappi 050 521 5418
 Lintulahti Elina, lukioiden oppilaitosdiakoni 050 549 7006

Perheasiainneuvottelukeskus (PAK)

Vapaudenkatu 38 B, 2. krs
 Aikavaraukset (014) 334 7800
 Salo Sirpa, johtaja 040 182 5770

Rippikoulutyö

Tikkanen Ville, seurakuntapastori 040 560 9934

Sairaalapastorit

Lepoaho Heikki, johtava sairaalapastori 040 737 7963

Taulumäen kirkko

Lohikosentie 2, 0400 308 120
 Laine Raimo, kappalainen 0400 748 671
 Hassinen Jukka, kanttori 050 523 4136

ALUESEURAKUNNAT:

HUHTASUO

Huhtasuon kirkko 050 549 7040
 Aluekappalainen vt. Kärkkäinen Päivi 050 523 4149
 Aluesihtööri Koho Ulla/Härköjärvi Esa 050 340 0684
Diakonia
 Vainio Elisa 050 549 7005
 Lapsityönohjaaja Kettunen Anne 050 340 0638

Halsilan seurakuntakeskus

Sanna Kostamo ehti työskennellä pitkään graafisena suunnittelijana, kunnes alkoi opiskella valokuvausta. Valon naulat -valokuvauskilpailun voitto tuli hänelle parhaaseen mahdolliseen saumaan.

Valon naulat

HEIKKI IMPIÖ teksti

Valo, yksinäisyys, kulttuuriset ja hengelliset juuret, armo ja kohtaaminen. Avainsanoja reformaation merkkivuoteen liittyvään näyttelyyn, joka on toteutettu Luovan valokuvauksen keskuksen ja Jyväskylän seurakunnan yhteistyönä.

Kimmo Lehtonen Luovan valokuvauksen keskuksesta innostui pastori **Seppo Wuolion** tavasta lähestyä isoja kysymyksiä elämänmyönteisesti ja arkisesti. Samoin oli **Martti Lutherkin** tehnyt aikoinaan.

– Martti löysi näppärästi paikansa meidän välistä. Tänä päivänä ihmiset lähestyvät ja kohtaavat asioita kuvan kautta. Ne ovat äärimmäisen henkilökohtaisia, sosiaalinen media mukaan lukien, Lehtonen sanoo.

Kuvissa tärkeintä on tunne

Sanna Kostamo halusi kuvittaa isänsä runot, jotka olivat syntyneet isän jäätyä leskeksi. Valokuvat ja runot avasivat mahdollisuuden myös käsitellä uudelleen äidin kuolemaan liittyvää surua.

HEIKKI IMPIÖ teksti
NIKO KUHA kuva

Kun **Sanna Kostamo** sai keväällä kuulla Valon naulat -valokuvakilpailusta, hän tiesi heti osallistuvansa siihen. Aihepiiriin tutustuttuaan hänen oli helppo löytää perusidea kuville. Yksinäisyys. Kostamon äiti kuoli syöpään kuusi vuotta sitten, juuri kun hänelle itselleen oli syntynyt ensimmäinen ja ainoa lapsi. Isä jäi yksin ja alkoi kirjoittaa runoja. Se oli hänen selviytymiskeinonsa ja tärkeä osa toipumisprosessia.

– Minulle tuli idea, että valon naulat olivat juuri nuo runot ja halusin kuvittaa ne.

Lueskeltuaan isältään pyytämään runoja uudestaan ja uudestaan läpi, hän alkoi hahmotella nii-

hin sopivaa kuvitusta. Ideoita syntyi runsaasti ja niistä piti löytää sopivimmat, samoin kuin runoista.

– Alun perin ajatus oli, että isäni ei olisi pääroolissa kuvissa, mutta lopulta hän on niissä kaikissa jollain tapaa mukana.

Kesällä Kostamo matkusti Pohjois-Karjalaan, missä isä asui ja mistä hän itsekin on kotoisin. Luontokuvista monet on otettu heidän mökillään, joka toimi kuvausretkien tukikohtana. Kostamolle tärkeintä kuvissa on tunne. Hän näyttää kuvaa, joka on otettu Kolin huipulta. Kuvassa isä puristaa sylissään tyttären poikaa ja taustalla avautuu avara järvimaisema.

– Poikani syntyi vähän ennen äitini kuolemaa. Isälle ja **Samuelille**

muodostui todella lämmin suhde. He ovat olleet alusta lähtien kuin paita ja peppu.

Kuvasarjan Kostamo haluaa osoittaa myös äitinsä muistolle. Äi-

” Kuusi vuotta sitten lapsen syntymä ja elämänmuutokset tulivat niin vauhdilla, että en ehtinyt välttämättä käsittelemään asioita silloin läpi.

dille, joka oli hänelle hyvin läheinen. Kostamo toivoo, että näyttely

antaisi vertaistukea ja toivoa vastaavassa tilanteessa oleville ihmisille ja heidän omaisilleen tai ystävilleen. Prosessi on ollut Kostamolle itselleen myös tapa työstää uudelleen äidin kuolemaan liittyvää surua.

– Kuusi vuotta sitten lapsen syntymä ja elämänmuutokset tulivat niin vauhdilla, että en ehtinyt välttämättä käsittelemään asioita silloin läpi.

Kostamolle valokuvakilpailu ja sen voitto ei olisi voinut osua parempaan saumaan. Hän ehti työskennellä graafisena suunnittelijana yli kymmenen vuotta, kunnes jäi opintovapaalle. Vuosi sitten hän alkoi opiskella valokuvaajan ammattitutkintoa varten. Nyt hän on pe-

rustamassa toiminimeä ja aikoo jatkossa tehdä sekä valokuvausta että graafista suunnittelua omalla nimellään ja yhteistyössä luova toimisto Visual Fridayn kanssa.

– Ehdin irtisanoa työsuhteeni, ennen kuin edes tiesin voitosta. Kun ryhdyin toteuttamaan itseäni ja haluamiani asioita, palaset ovat vain alkaneet loksahdella paikoilleen.

▶ Valon naulat -valokuvänäyttely on nähtävillä marraskuun loppuun asti Jyväskylän kaupunginkirkossa. Katso Sanna Kostamon haastattelu: youtube.com/henkielama.

Elämästä

Rutiini pitää pään selvänä

NIKO KUHA teksti ja kuva

Olen **Aleksi Vikki**, 24 vuotta. Asun Palokassa tyttöystäväni ja koiran kanssa. Opiskelin metallialaa Jyväskylän ammattiopistossa ja valmistuin levyseppähitsaajaksi.

Nyt työskentelen metallituotteita valmistavassa firmassa Vaajakoskella.

Käytyäni armeijan aloin heti etsiä mahdollisia työpaikkoja Vaajakosken lähettäviltä, missä siihen aikaan asuin. Ensimmäisenä soitin nykyiseen työpaikkaani ja olinkin jo seuraavana päivänä siellä hom-

missa. Työni on pääosin NC-koneiden käyttöä, mutta viime keväänä minut koulutettiin särmäämään ja työhön sisältyy myös hitsaushommia.

Työnteko tuo mukavan päivittäisen rutiinin elämään, mikä on ainakin minulle hyvä asia. Ilman sitä olisi vaikea keksiä koko päivälle tekemistä.

Urheilu on lähellä sydäntäni. Harastan kahdesti viikossa crossfittia ja käyn kuntosalilla aina silloin kun ehdin. Talvisin käyn lätkimässä kiekkoa ja lenkkeilen myös silloin tällöin.

Haaveenani olisi olla jonkin sortin yrittäjä. Satavarmasti en osaa alaa vielä sanoa, mutta olen kiinnostunut hierojan ammatista ja se olisi yksi mahdollinen uravalinta. Yrittäjän hommassa on tietenkin omat haasteensa ja riskinsä. Siitä syystä olen vielä toistaiseksi toteuttanut suunnitelmiani vain ajatuksen tasolla.

Tykkään myös ideoida kaikenlaista uutta mitä ei ole vielä keksitty ja laittaa näitä suunnitelmia paperille. Mielestäni olisi hienoa keksiä jotain, mikä parantaisi ihmisten elämänlaatua tai edes helpottaisi arkea jollain tavalla. Ja jos sillä vä-

hän rahaakin tienaisi, niin ei siitä haittaa olisi!

Minusta tuntuu, että viime aikoina on ollut todella paljon luonnonkatastrofeja, ja terroritekoja tapahtuu melkein joka viikko. En tiedä johtuuko se uutisoinnista, mutta maailma ja ihmiset ovat menossa aina vain hullumpaan suuntaan. Sen lisäksi kahden ydinasevaltion johtajat käyvät kiivasta sanasotaa toisiaan vastaan. Jaksan kuitenkin uskoa, että tämä sota käydään vain siellä Twitterissä, ja ”Pieni Rakettimies” ja ”Yhdysvaltain höppänä” saavat jonkinlaisen sovun aikaiseksi.

Aleksi Vikki pääsee tekemään töissä monipuolisia metallihommia. Vapaa-aika kuluu kavereiden, urheilun ja kitaransoiton parissa. Haaveena hänellä on oma yritys.